

EZA E KPETSO SOKO NIKIN NYI A

Nobody relies on God and Falls

Zainab Abdullahi

EZA EKPETSO SOKO NIKIN NYI A

(Nobody relies on God and falls)

Enyakaci

Zainab Abdullahi

Eza ekpetso Soko nikin nyi a

© ๔๐๔๔

Kuyesan, ade eba mini dakagi nana o na e wagan zandondo wun ku na a, wun
man yi be egwadan ko kpikpe enyakaci nyi a na.

*Copyright, no part of this book should be reproduce, rewritten, or recopied in any
means without the permission of the writer.*

LABAN

Min a dakagbigbaci nya ecingi nana laban ya Soko, Etsu na gan Etsuzhi na. Min u laban ya kpikpegizhi dozhi min be ILLEC i.

I dedicate this story book to Almighty Allah, the King of Kings. I also dedicate it to my fellow students and to ILLEC.

ENYA NAZHI FIN NINBO O NA

Kuyesan.....	ii
Laban.....	iii
Enya na Soko ga ka na.....	6
Ecingi Yaci.....	10
Eza e kpetso Soko nikin nyi a.....	17
Egigwagi Hadi.....	20
Sokowunko na min a batan a na.....	24
Ekungi.....	28
Kpataki nya Nna.	31
Ndaman be nyimi u nyi.....	36
Enya na e jin Guncita o na.....	39
Wo bici gbeji da gun ewanko.....	45
Wo kpe yina, wo kpe esun a.....	49
Yawo nya Nnawo	57
Egan woro.....	61

ENYA NA SOKO GA KA NA...

Saba be Kyatswa dan kpinba nini kpikpewaba legenlege a bo. Kpata ah man de eti Kpikpe saranyi, hari kpikpegi nake nazhi wa zana a shidzo mini aza guba ba o aga dan kpinba zumango e na.

Saba tinya emin ezagwabagizhi o, wunga yi egi nusa emin a nyi o. Nyamanci u zhi de ewo na a la u lo legenlege na a, ahman ebo eti kpikpe na wun de na, zandoci ci a kagbo la nya kpikpeba u. Saba de wogan wun a kagbolaci de na, wuntso fe manin fe dajin ya soko. Kamin wun lo kpikpeba na, nyamanci u zhi au din tukpa gan wun la eye u dan enya na e la u lo kpikpeba na, wunga lamitu eya dedezhi man, wunma wunga jin enya na a la zunye be ya a man. Wunga ba tan emin na wun fe tinya daga na man. Saba gan, “wunga ba Tsoci min a sun ye zunye a.”

Kyatswa yi kpamangi emin a, nyamanci u zhi e wo be u nyi saranyi. Enyandondo na wunge wa na e la jin u ebo cincin na wunde eba nyamanci u zhi o na. Kyatswa de nuguci nyizagizhi guta ahman Tsoci ya u nuguci bagi a. Nyamanci kyatswa zhiyi ewodeci. Nda u yi ekpasoci kinden, kamin wunde ekpo nana wunyi ekpasociko. Nna u mayi ekpasoci tacin. Yide yigan zamin Kyatswa zhi yi ekpasoci zhi.

Kpikpewaba o, kamin ndondo na a ga ka mimancinle le, kpikpegi guba e la gi kpata. Egan ci a fe ka kpikegi nakenazhi atatoh man gan zhiyi zanazhi o?. Ah be a kpegan Saba be Kyatswa yi o na, afe lugwa a fa, ezo na kpikpegi ndondo ga de eba Kpikpe wa o na wunga sayi a ga ba a jinre o.

Na a be tun kpinba nya guba na, Saba be Kyatswa e a man be dozhi l saranyi. Zaguba ba a, ci a gwafin be dozhi ci fe wu kpikpegi nake nazhi, atatoh nazhi dan zunma a bo na ezo nazhi aga de tidanzhi o na. Aciga ga tsa a fe jin wun o hari a be a ca dozhi nyi wa. Aci fe danbo be dozhi hari cincin be a gboka, aci gan aga efa de Kpikpeba o, aga gan ya nyamanci a zhi gan ahde cincin ya dozhi.

Na Saba kezhe lo emin na, wun a gan ya nyamanci u zhi gan wun de nyatsugi bologi ndoci na wunga zhe gitu a na, nyamancizhi fe manin. Wunde gan eyi Kyatswa na, wunci gan bidaci wunyi o na, eye Nda u fe zheban. Nda u gan, “asha woma woman ga o?” Bidaci! Wunjin emin min bo a. “Ga lugwa min wo eyi egi wuncin misun wo be man.”

Saba fe tan nda u gwa, wunma fe gangan be nna u yi gan wun ba u egan gan re. Nna u gan, “Saba mitso gbangi, wo kpegan nda wo e wa gan wo la nyimi tinya sayi dagan Kutigi o, Kila woci da wa Bidaci o, a de enya ndondo na min jin ya wo wo na, wo de o la nyagban o wu. Da la kutigici be nbabo, wo ge wagan Nda wo wun fa nyagban na.”

Kyatswa tun emin u na, nyamanci u zhi fe manin ebo egi na a de boye ya na dazhin emin. Kamina Kyatswa gi enyagici lozun zo na, wunci a gan ya nyamanci u zhi gan wunde esan managi ndoci ya a. Nyamanci u zhi ci gan, “cincin yi, ki wunyi o?” Kyatswa gan wun a egi bagi de na a fa nyagban na, ebo na a yebo u saranyi, zaguru soko wunyi o. Eyi u yi Saba egi mimanci Kutigi.

Nda u de wogan na, wunfe gan, “edzo wo e dzo o ebo wotso kpegan eza dozhi wunci a jin egi min yawo.” Kyatswa gan, “ Nda min, gboro min e ta o ni.” Min de cincin ya Saba wutso man de ya min”. Wotso sanin a egan cincin na ci kapa nini o, wun a fan, bagi bologizhi danna nayi Bidaci na. Wunma jin gan wo a naye a,” wunjin nda u.

Saba be kyatswa e zhe sanwogi fi dozhin yeshi nya foga o na, zandondo ci ta kendo a jin be nyamanci a zhi i na. Atso a jin sanyi, ebo mimacinle na be ya na, aci a nyagbanwu gan zandondo a da yeko kanyi ebo aga mitu egan nyamanci a zhi.

Nyamanci nya kyatswa a kpikpeba u zheban ebona e wagan Kyatswa wun la eye u gun Saba be a.

Zuman eya guba o, Saba be de Nnagi na wun gan wun e wa jin yawo na, Nnagi de cincin ya Saba saranyi, ah toh emisa lada emin Nnagi a ni. Ebo acinga o, yi di gan Nnagi a zhe nyimi Saba a ni. Saba ga lo eba Nnagi gan wun a baza, wun e shi enya ya Nnagi ahbe toh nyamanci u zhi I. Kamina a la sowungi toh sowunko na, Saba zhi ede, eda ahbe bekangi ya Nnagi be yegi u zhi. Zamin Nnagi a Saba la ke egi a ni na.

Fo e ni, Saba be lo emin Nnagi be lazhin ndoci i, ebo wun jin gokati nini wun la zhe sanwogi fi Nnagi koman za emin u zhi e la. Emin Nnagi ma a ye lo a ebo wunda ezhi. Foga kamin efin guwo be Nini na ga wun tinya gan wun a lo nbaga o, na wun tun na, wun a le ezazhi ye a gunyekan. Wun wa enya na e jin na wun de a, wunci be a kpegan yawo e jin o, ahma nya zhi yi o? Bana wun gan wun e lo yegboro na ga wun wu na ndaman fe ba yawo Nnagi be bagi ndoci i na. Saba de da gbogun, zandondo a sundan. Nda nya Nnagi de le Saba ye wunfe din u zhin kapa nini gan, “egi min, wunjin be banba min nyi a, a nyagbanwu.”

Nnagi jin nyimi wo nyi a, Soko a la wo gun be nyizagi guru na a fa wo e nyagban na.”

Saba fe kpekpe u, wun gan enyandondo a. Asha nda nya Nnagi da ma ewo eba ewodeci ndoci o, wunde ewo na wunga ya gbata na, ewodeci na ma gan sayi wunga ewo u go koman Nnagi ga zhe nyimi u. A ewodeci na tangwa gan a ebi nya Nnagi gan a ni be Saba e, tosun wungan sayi Nnagi koman ewo u. Na man wun kpegan nda nya Nnagi de kagbo na wun a ya ewo wunci a na. Nnagi nayi egi eya eshi na be a zhe nyimi nya etaci ya zana yi eya shita na.

Zuman eya nini na a la nyizagi na Saba de cincin ya ya zandoci na, Wun be a kpikpeba sajin. Aci u la da Kaduna gan wunda u wun kin (NYSC). Kpikpeba ntacinko ndoci na dan *anguwan sanusi* o na ga a la u lo gan wun wu kpikpe o, wunma ga fe wu kpinba ntacinko be guba kpeyizhe o. Na

wun gun gokati guba kpikpeba o na, ga tishi kpikpeba yi u gan “nnaman woro a be gokati na e be na, wuntso egi na e wun kin na wunyi o, wunma gonyi wun ca etun foeni be wo nyi, ahman wun be woman nakan kpace wun a”.

Yeli u nyi na min lo *malali* gan eba eya min ce a zhin na, ga min le nyizagi ndoci ye na be ke Kyatswa na. Nyagban min bo min fe gan “ki Kyatswa a be jin abo bo o?”. Nyagban min ya min a na min fe gan Kyatswa, nyizagi wunci fe zhe eye. Asha Kyatswa yi o, cincin mintso gbangi, cincin nya caba min. Wuntso ci a sa gan panyi be. Kyatswa fe gan “ Oh! Saba, asha min a le wo ye be yizhe min bo, Kasa”. Saba fe gan, “ beke ezhi babo eba wo dan o? Egi gukin wo de o?” Kyatswa fe gan “ bi da yi de i fedun bedzo”.

Ah de fedun, wun gan *na min be wo e gan yiga mitu egan nyamanci yizhi na, wotso kpe gan ah be a kpikpeba min zheban ebo yega le dozhi ye ma. Na wun gun ke eya nini ga min le nda bagi ndoci ye nayi gan Lukpan na, Lukpan ci lawu kede wun e wa min saranyi na, mintso ci ca u nyi wa. Aci a efo yawo yi da, na yawo a ke fo gutsun na ga min be kpegan Lukpan yi be nyimi guba toh egizhi i. Wun a nyimi nazhi be egizhi ya zhi kin eyagizhi be kin egbozhi wun lugwa a kpe dozhi ye tso a. Min ma gan min a jin yawo be u nyi be a. Etswazhi be gogan na, ga min be de bagi ndoci o, nda bagi na lawu min kede wunde cincin ya min saranyi na, wunga shi enya na ya min yina, esun wun shi wuncin ya min. Toh na min a gan ya u gan wunjin enya nazhi wun e shi na a la min de cincin ya wun a, tosun wun lugwa a. Nyamanci minzhi ci a nda bagi na go egwa gubaba ebo a leye kede wunde nyagban wangi na. Foeni yigbecizhi ci be gadan emin yi, ahman kamin a lokpa na, tsukunlacinzhi a de wan. Ahbe gbin yigbecizhi gan na, asha nda бага wuncin tun ah be emin yi o. Bana egan min be nda wunci i so na ga dan o na. Dagan kanga o, min la de zandondo be a. Saba tso cin gan ya Kyatswa kendo wun be Nnagi I be zo na.*

Fona nnaman woro a be na tun a ni, tishi kpikpeba ci yi Saba gan nnaman woro dan na. Nnaman de e zhe eye wun a zhe Kyatswa. Egan ci fe ka Saba be Kyatswa ye, tishi kpikpeba gan, “ Saba woga jin wo ganya nnaman tidan bana woga kan ntacinko nini o na, ebo wun ga fe wo a gbanin o.

Saba be Kyatswa ke a tsoba dozhi gan panyi, ecingi nya cincin ke a ye ca, ahma fe sundan gan nyamanci a zhi a go a. Ah danbo be dozhi Hari NYSC sajin, kanga ahbe tu nyagban gan a gan ya nyamanci a zhi o. Kyatswa gan ya nyamanci u zhi na ah pan ti a, ebo mimacinle na wunde zunma o eti gan cincin o na. Saba man gan ya nbo o na, ah go a. Wunci a gan ya Kyatswa, Kyatswa man a gan ya nyamanci u zhi gan nyamanci Saba zhi ye a. Nda nya kyatswa fe be emin Sabazhi, wungan, “ Yi ya egi nazhi gan be dozhi le a ni, gbani a dan be dozhi i be. Enya na soko ga ka na, ga batan man ree, a de zana kan u wo na.” Nda nya Saba gan acinga o, wuncin gan egizhi a la yawo a jin.

Yawo nya Saba be Kyatswa e afe yawo na ezazhi fe gangan eti u bo na, ewo na a wu yawo wuncin o na gbagba a. Nyamanci nya Kyatswa gan kpamangi a ge lo yawo o, wun ke a zhe nna

nya nda u be. Ezazhi gangan enya nazhi a jin yawo wuncin o na hari etswa guta. Saba be nyimi u nyi ma fe woman dozhi, ahde zana fe jin enya na a nyi nyagban zabaci na.

Na yawo a be gun eya nini na ga nuguci Kyatswa zhi be emin Kyatswa fe gangan dede eti Saba bo. Agan na Saba kpe gan wun a man egi wo a na kila wunci jin gwazunma yawo o, a kpe enya na Kyatswa leye dan nakan Kutigici o na, bagi bologizhi dan Bida o na wun a jin fo a nyimi a zhi ci e de ewan na. Aciga ga afe gan enya dede ya Saba kamin ndondo, wun ma e gan ya nyandondo a. Ebo egi na Kyatswa la man a na toh eba na wun yegan wun a ya na, nugucizhi u zhi fe wa u be, ahma fe zhe toh sanwogi fi wun a. Kyatswa ga be emin, e kpe yeko ya wun a.

Na Soko a ka gan Kyatswa be Saba ahde egi emin yizhe o na, nin ya eya na yawo a gun eya gutsun na, Kyatswa fe man egi bagi. Saba man a egi ya eyi nda ya Kyatswa, egan ma fe ka Kyatswa ye ebo wun yegan eyi nda ya Saba egi ahde o.

Na Kyatswa man egi be efo guba e na, Nuguci Kyatswa zhi fe be emin u, wun ye gan wun a kpe yeko ya a. Saba gan lugwa a kpe yeko ya, tosun nugucizhi wo zhi yi o. Na Saba de kpe yeko na wungan, “ki ma Bidacizhi e wa emin Kutigici bo yi na o?” Ah fe tan Saba gan wun fa be a nyi, wunma gan wun a kpeya yizhe o na wun fa be a nyi na. Aci man fe dajin ya u ya eyi na wun laya egi u na ebo ga atso la de egi nade eyi nda koman nya nna a na.

ECINGI YACI

Ezhi min yi ezhi na soko twarya enyazhi ya saranyi na, enyagici ndondo na wo ge wa na, wo a de u ezhi min bo. Ahma enya na min yebo gan na gayi ecingi na Nnagi Dufya e ya yeshi nya fotswanyici ndondo na o. Bandondo na min ga dan na, min e la бага ya ebo min da wo ecingi na Nnagi Dufya ecingi yaci a ya na. Efin gutota ga wun e ya ecingi Nana o.

Nnagi Dufya a kuku saranyi hari wunde yikan ke dan misun u bo a, tinyi u kpata yi bokun, wunma dzu saranyi wo a yegan goyi o. Zandondo kpe eya na wunjin dan yizhe bo a ni na, ahma kendo wun e ya ecingi ndocizhi na, wun a go eya shitsun gan a ni. Wunde eba a, wunma de toh egizhi a, yi kpe koh wun jin yawo le a ni, ebo Kamina woge wa gan wo a baza zadeci u zhi na, Nnagi Dufya e la nan бага o koh wun a fedun sanyi.

Fotswanyici woro be dabe na, min dada sanle, minci a enyagici ta ena o, minci da kun nuwan nyi she zhi. Kamin efin gunni lozun wun tun na, min a enya ndondo sajin a ni, ebo min ga gba eka ya ecingi nya yina man.

Wodu! Wodu! Wodu ga min wo daga eba kpako bo, asha min a lele, Nna min ga fe san min o, ebo eka a tsoba ani na yi a lo eba Nnagi Dufya na.

Min de e tun bana yi da ye e wo ecingi tako cigban mamugi o na cin tacin ezhi yi bo na, min da tsun ezazhi zhi bo a ni, minci fe wa eba yegboro o ebo min wo egan wangi nyi.

Nnagi Dufya fe tsu nakan bishe dan etun nyakpa o ebo yikan na wunde ke a na. Enya na wun e jin kamin wunya ecingi na ga dan o na.

Nnagi Dufya de tsu nakan zo na, wunfe gan , “ke ye wo be edunfe e na o? Ye la tukpa kpe wangi nyi ebo ecingi nya yina a man nyi wo.” Wunde e ga acin, min fe ke taba Nnagi Dufya. Nnagi Dufya fe ca ecingi u.

Kolo yi bagi na e wagan wun lotun ndondo a na sayi de wun woman. Kamin na wun yi dzakangi na nyamanci u zhi a fe nawun kpe u, wunman e go a. Kolo a gangan wun be yizhe na wun fyawuya na a, Wunde etun egwa ndondo a,enyaba gayi etun Kolo o.

Ezazhi ci a fe yi u “Kolo nda langba.” Eyi nana ci a fe man fi kolo. Eba ga tin, dzuko ga Kolo e la tishi o wunci a da fedun tako cigban mamugi o fe banya be ezazhi nyi o.

Fo e ni, Kolo ci da gun be nda ndoci Yeko o, Nda wuncin ci gan Kolo ga da la gbali eshi be wun ga u zhe gbali shini, Kolo de labe na Nda wuncin fe la gbali shini ya u. Nda wuncin ci gan ewo na Kolo ga labe na, eda guta ewo wuncin ga wun a de o. Ebo a cin o, kolo wun sanin ebo wun ga ezhi ya da esun.

Kolo ci da enya nazhi wun de kpata na kun,wunci ke da man ewo be ezazhi i. Ewo kpata ci da gbali kpautsuntsun,kolo fe da laya nda wunci,Nda ci gan ebo kemina wun la ewo be vanyi na,gbali gbagbadi wun a laya kolo o. Kolo fe manin fe ka nda wunci bana wun gan wun be u go ewo na.Hari eka a gogan nda wunci be a,toh yeli o nyi,gogatizhi a gogan kolo wosan nda wunci be a.

Ecingi nya ebaci danna:

Eya kpautsuntsun nazhi gogan na, dangi be etsu i yi eya dozhi, ahma yebo dozhi saranyi. Dangi e jin enya sayi wunga san dan etsu, acinga ga egan etsu yi ma o.

Hari nyakungi nakenazhi fe la nyagban be a nyi ebo ade egan dede na wo a gan eti za e ni o zabaci wun go na.

Eya guba nazhi de e ye eya ahma a de nyagban yiri nini a, ebo dangi yebo etun nyi lo, wunman de ewo gan. Etsu ma yi langba, wun e wagan wun jin enya ndondo a, sayi wun gi enyagici, ebo acinga o, wun e ceka suwun be eya u nyi. Dangi a fe gan ya etsu gan wun la u zheban, enya na wun e jin na gonyi a.

Efo be danbo na dangi gan wun a da ezhi na, wunci a etsu ya dan nbo o. Kamin wun lo na, wun a gan ya etsu gan, "bosoko, ga la gwatu enya na min so dan gura o ma, ebo ewo na min a laya ezana yi o." Etsu ma fe gan, "min a la gwatu wun a".

Wunla tun ka kakun nini na dangi tinya nbo o na, etsu fe la da la ewo nana, fe da ci enyazhi hari ewo be a zo.

Na gokati nini gogan na, dangi fe zhin, wunde e tun bana wun so ewo na, finizhi ga tsa wun le ye o.

Dangi fe zhewun, bana etsu e zhin emin na, wunfe leye kede dangi a zhewun na. Dangi ma fe fan etsu fe kpogun gan wun la ewo wunyi u be, kacin a wunga u wu.

Daga foga, dangi be etsu jin eya dozhi be. Woga le dangi ye e fan etsu, wun yi ebo enya na tsun ndako ndako ah zhi na.

Nnagi Dufya fe gan, “min dabe etizogi nya ecingi nya yina a ni, kamin yi nakin na, lugwa min la ye ya be egan nana e, yi ga fe manawoci yizhe na o ma, ye ma yiga jin zandondo egun ma. Ye sayi lazhin, Tsoci a yi tun gokati woro.”

Bana zandondo e nakin a lo emin na, yi fe le dangi ye e fan etsu, kpata yi fe kpa ecingi Nnagi Dufya.

Yeli u nyi, min a nyagban la gan min a da kpata eba nusagi nazhi dan ezhi o na ebo a ga kpe enya ye eti etan Nnagi Dufya o. Kpata man gan a kpe enya ndondo ye eti u bo a ebo na wunjin za ezhi yi wunyi a na. Min ma gan Nnagi Dufya gabe be fotswanyici min a gbin u gan ebo wun a wagan ndondo wun be emin wun nyi a, ahma wunjin zaguru saranyi.

Fotswanyici be tun na, min dan mini zanazhi ka nyi tun baga na, Wunde e tsu nakan zo wungan ecingi guba min a ya yina o. Zandondo fe manin ebo wu a jin fo na wunya ecingi guba fo e ni na.

Ecingi nya caba yi eti kunye nya eya ndocizhi o.

Ahbe de eya guta ndoci zhi na e yi gan Ndagana, Ndaba be Ndazhiko e na. A yebo dozhi saranyi Fo e ni, mimancinle ci a de Ndagana. Nyimu u gan: Yi go madan wo, ahma egizhi go wo a. Aga le egi nake nazhi ye e gi enya, eye a danbo.

Ndagana ci ka sanwomikagi ya Ndaba wun ba u jinre. Ndaba ci a yizhe ya Ndagana dan gura o, wunci ka sanwomikagi o gan gbali gbautota be kpautsun I wunde o, wun la nyagban u wu ebo wun dokun a. Bana Ndagana e gba sanwomikagi Ndaba na, ga Ndagana de sanwomikagi e ba Ndazhiko bo o. Enya na Ndagana ka dan sanwomikagi ya Ndaba ba, ga Ndazhiko ka ya Ndagana o. Wunfe la gura bana enya na Ndaba la tunza fi u na nya Ndazhiko, wunci fe kpa ye enya na wun a gan ya nyimi u na.

Wunde zhin emin wunfe gan ya nyimi u, nyimi u gan enya na wun jin na a ge, wunma zhewun bi u nyi. Ade gangan zo na, Ndaba fe be be gura wun cin I, wungan: "ta gboro ya min, ki wo jin be enya na min la tunza fi wo e na." Wuncin gan yi u kemina wunjin na. Ndaba gan: "Eh! Wo gan min ba o jinre, min de enya ndondo a sayi enya na min la tun za fi wo e na. Minci gan ya Ndazhiko wun ba min jinre, ga wun la gura min tunza fi min be o."

Eya guta nazhi ci a ewo gan, zandondo ci de gbali gbauba be kpautsun I, aci gbali gba ya nyimin Ndagana.

"Toh lugwa min ca ecingi nya ebaci," wunjin Nnagi Dufya. Kanga egi wawagi ndoci a lele a ni.

Dufya yi egi bologi, ahma wunde nyagban wangi a. Enya ndondo na wunga leye na, wun e la gan. Enya dede ga jin eza, etsan wun e ma kpe eza wun ci o. Nna u ma a gan ya u gan wun la u zheban, egan ma ye Dufya a.

Fo e ni, Dufya lo dzuko nin ya shi zhi na wunga jin enyagici emin na, bana Dufya e shi yaka na, ga wun wu na nyizagi ndoci gan " Nna nyatsugi! Ya min bo Tsoci na jin wo e na, Tsoci ma a ga wo e."

Dufya de e zhe eye lo ba nna wunci, wunfe matsan. Nna wunci ci gbin u gan enya na la wunci e matsan na. Dufya be etsan gan "erwagi! erwagi! erwagi! Kila woci a la egwa shikan wo e to min o? Min a la nyadondo ya wo e, talo babo o gbani.

Egan ci a tan nna erwagi, be egi i wunci gan, "kendo wo jin ya min yina na, Tsoci a la egi nayi erwagi na ya wo e." Dufya fe la tswan, fe kpekpe.

Eya zhi be gogan na, Dufya be a yawo jin. Wunci be man egi, egi na wun man na yi erwagi. Dufya ci fe tigi gan "Soko! Ki min jin wo e min ci man erwagi o? Wun pa enya na wunjin be erwagi eya nazhi gogan na, wunci a jin sanyi.

Wunde sajin wunfe gbin gan enya na ecingi nanazhi lawu yi na, yima fe zhe u gan. Bana wun e wa nakin na, min fe gan, “ Nnagi Dufya, foci wo a gan ya yi etan wotso o?min kpe enyandondo ye eti wo bo, ka nusazhi ma ke kpe ma”. Nnagi Dufya fe cin min le, wunfe nakin sanyi, wun gan ti yi kpamun o tso a. Zandondo ci a zhewun be min yi.

Min tun emin na, nna ci fe kpogun gan ki jin min nyi o de, enya kici lo min minci gbin Nnagi Dufya gan wun gan etan u ya yi o? Min fe tigi fe tan nna min gwa gan wun fa, wunma gan wunjin wun min a tangwa, Nnagi Dufya min gonyi tangwa o.

Gokati woro be tun na, min na daye e sanin ci a lo eba Nnagi Dufya na sanin foga a ebo min e sun zunye kendo min a la eye gun be Nnagi Dufya e na. Min e wagan wun pa enya na jin gokati na gogan na. Min de e tun baga na, bandondo a she, min fe shi zunma o. Min lo yegboro kendo min da ye e jin na. Asha bana min a wa fedun na, Nnagi Dufya fe le min ya, wunfe yi min. Min fe so karanyi lo eba u ke zana bici e tan na. Min de tun, min fe lo kura ci yegboro Nnagi Dufya gan wun fa be min yi. Nnagi Dufya gan, “Wodu min zhewun be wo nyi a ni”. Mima fe manin na wungan acinga na. Nnagi Dufya fe kun beri ebo zandondo wun kpegan wunga ca ecingi.

Ahbe de nna ndoci na e yi gan Kashi na, wun de egi bagi hari guta. Wunman yebo guba gan. Kandondo wun a fe la egi nusa tso nayi ndazhiko na fyawuya. Ndazhiko ga e lotun emin kpata o, wun ge fo edezhi nya gwazuman u zhi o, hari aci e ke tun u tun ndoci be. Kashi man e yaNdazhiko enyagici gi a. Toh kpikpeba nasara wun e lugwa wun lo a, sayi de wun da u kun enya.

Nyagbanshekpe e la lo Ndazhiko kamin ndondo, fo e ni wunci da eba Kashi ci fe tigi gan wun ga u ya wun l zana ga man wun i na. Ebo de wunjin Kashi yi nna wun nyi a. Kashi gan "min ga man wo e nyi o, egi nyacin ga wo e yi o. Kandondo min ga le wo e ye, min a fe pa kendo wo be yizhe be na toh kemina min fyawuya fya na. Ebo acin o, hari min la yizhen ya, min a yebo wo e nyi a".

Efo zhin gogan hari toh eyazhi. Egi guba na kashi yebo na ah kpikpeba ntacinko sajin. Ndazhiko malo ka patampa a.

Egi Kashi zhi be a zhe za dedezhi na ezhi o, a fe be dasan nna be a.

Fo e ni, emin nya kashi be a wan na, Kashi ma fe lele, daga ele gun o kashi wo enya e din na, wun fe nakan vanyi. Kashi fe kpogun fe yi egi guba o zhi, ahbe a kpe gbako kata. Egizhi ma dasan Kashi, ebo a gan wunya kuku a ni, wun de enya ndondo a jin yizhe o be a. Kashi fe ti gan " kasa soko! Egi iri kici zhi min de o".

Ndazhiko fe zhin emin wunci leye gan emin e din na, Nna u ma dan ninbo e kpogun. Wunfe bici sayi nin, fe da wa nna tinya. Kashi ma fe tigi gan kasa! Egi na min jin enyandondo nya a na, na min de cincin nya a na, ebo wun nyi egi-nyacin na, asha wunga yebo min gan o. Egi wunci ma gayi zaguru o. Wunci tan Ndazhiko gwa wun fya be wun nyi.

Ecingi nya ebaci

Wusa be Woye yi eya dozhi tun kamina na a yi egi eya guba na. Eya nazhi yebo dozhi saranyi na ah yi o, enya ndondo aga e jin na eh jin u jin ganni ke eba zhi na. Hari to zana kpe a yele a na ga a ye wungan ebazhi a yi o ebo ewo yiri ni e fan o.

Wusa be Woye de tun kpikpewaba legenlege o na, bagi ndoci ci fe gan wun de cincin ya wusa. Bagi nana be wusa e ci be a ya dozhi nyi wa, cincin ma fe bebe fondondo. Ebona wusa de bagi nana, wun fe da san woye na wun kpe be na. Woye ci ya nyagban nyi la. Wun de wa kendo wun a de eti eya u na wun de a. Fo e ni wunci fe kpa ye enya na wun a jin na, wunci be a de. Eba de tin ya na, Woye fe lo eba bagi, wunci gan egan dede zhi eti wusa o ya bagi nana. Bagi na ci ya ewunzhe be wusa hari wun be de toh cincin ya wusa be a.

Efo fyagi bagi na be woye fe jin yawo. Wusa ci fe tigi gan Woye a zhe manawoci.

Ecingi nya etaci

Kakamangi yi ezhi na Soko twarya enya zhi saranyi na. Etun eza ezhi nanazhi yi enunu, yikan wan ahbe enya tswa. Ezazhi e febe bakpa o aci e shi enya dokun ebo enya kakamangi manlo a. Kakamangicizhi yebo ezazhi, ahman e goga egwa guba.

Fo e ni, enya be a zheban ebo efo dzuko ndoci, ezadedezhi be a lo dzuko Kakamangi aci a ezazhi wan. Ahman gan zanazhi a wan na, sayi aga ewo ya. Nyangbanshekpe be a lo ezazhi, aci wa enya na a jin na, ah de a. Aci be a emingun ci a ewo ya ezadede nanazhi, aci a eza nanazhi wan.

Wunla jin fo a, afe wan eza ezhi. Ahde jin u hari zu guta eza ezhi man fe la ewo ya.

Egan ezadede zhi de a zhe nyagbanshekpe ebo eza zhi e be Kakamangi be a.

Ahbe wan ezazhi be na, Kolo nayi nusa ndace zhi na gan eza ezhi nanazhi a pata wun de kendo wun a wan ezadede nanazhi na. Eye de shi na, Kolo de tun bana a la ewo lo na, wun a ewo cici

fe kpekpe. Eza fe be be ewo zhiko fe la gura bana ewo dan na, Kolo be eza guta ndoci fe wan zana fan ewo zhiko na, ahde la zanna sayi tacin ezhi. Kakamangicizhi a gun zhi dzuko o. Ade kpe eye zana a wan na, wun a zhe Ndazhitsu. Egan a ka eza ezhi ye. Ndazhitsu fe tan a gwa, ah fa be u nyi a. Kakamangicizhi fe ce Ndazhitsu takun, afe wu elu fi u hari Ndazhitsu a tsu.

Wun sajin zo na, zandondo fe dajin ya u ebo ecingi na wunya. Wunfe kpe minga wunde ecingi ndoci ya yi, ebo acinga o wun a ya zandondo efa nya gika gwegi ebo ecingi nana yi na zandondo a jinfo e wa wo na.

Gika gwegi de e gogan na, wungan etan nya wotso ga wun a ya yina o. Kpata zandondo fe shi tukpa u ebo a wo egan wangi.

Eya adwani na gogan na, min be eba min nyi na yi Guye na dan ezhi na e yi gan tako zhigi na, ezhi eba min ga dan o na, min fe tinya dagan ezhi na tsoba ezhi wunci na. Yi de egi guta, Gbongboroko, Kashi be Wodu i. Guye gayi kpanmagi nyamanci u zhi o, wunde nugucizhi hari guta, kpata mayi bagizhi.

Guye ma ga Soko twarya enya yizhe ya o, ebo acinga o nuguci u zhi fe la nyagban be u nyi. Kamin ndondo egan dede ge e gan eti eba min bo o, ah fe gan tun kamina wun jin yawo be min nyi na wun e dasan a bo be a. Wunma jin acinga a ebo enya na eba min ga de daga lati u bo na, wun e la u gan gunni, kasan nini ya yegi u zhi, baci ya yitso, nya etaci na wun e la twarya ya ezazhi na, nakena ci yi na wun a kun na. Kandoci o tso ebo kendo yegi u zhi yi na, wun e ke la nya emin gan guba ci e la kasan nini ya be.

Foeni, Guye be zhin daga ezhi o na, wun zhin be enya nazhi dokun na. Wun a enya nazhi wun shi na kpa gunni, kasan guta yi ya yegi u zhi, kasan nini nake na yi nya ba u. Wunde e la enya na gonyi na ya zandondo, Yagistu nayi nyimi Cekpa nayi nuguci a kpata na fe be gan wun a enya batan mini enya nazhi wun gan ya na. Guye gan wun ba enyandondo tan a ni. Yagitsu ma gan wun a batan ebo wun le yensunsun ye danbo a, asha bana wunfe gan enyazhi na Yagitsu fe cin u le. Guye fe gan “Dufya wun yensunsun o ni”. Yagistu de ma a gigi ba gan sayi wunga ya u. Guye ma ye. Yagitsu fe da yi Cekpa be gan Guye e gba u ye. Guye gan wun gba u ye, yensunsun na Dufya la ewo ya min be titacin u nyi gan be ge zhin min shi be ya u na ga Yagistu gan wun e wa o. Min ma gan min a la ebo wun jin be ewo min mi shi wun a. Cekpa fe gan a yi mi a be, min de tun wungan mi ga kpe enya na ge ya min na, min sanin min la yensunsun ya nyimi u. Min gan nyandondo a, min fe la gun a ebo de aga la gan lopka ma.

Efo fyagi nyi, zandoci be gan a shi lati mini na Guye na, ewo na a ma gan a shi lati wuncin na gbagba a. Guye ma gan wun a kun a ebo enya na wun gigun eba nda u bo na ga dan o na. Tosun de zanazhi fe tan u gwa gan e wa lati na, wunci be a emi go gan wunga kun. Nuguci Guye

zhi de wogan ezazhi e wa shi lati u, ewo ma gbagba a, afe ca nyagban nyi la be u nyi. Ahde wa kendo a jin ebo wunga de ewo lati wunci ma. Cekpa fe yi yegi guba nake na, wungan aga lugwa Guye ci a lati wunci kun, wunga zhe ewodeci saranyi, ezazhi ma a kpe gan a danbo a. Ah wa enya na a jin ci a kan Guye lati nyi kun na a de a, Kolo na zhimitu Cekpa na gan a la Guye a wuya. Kpata ci gan enya na gonyi a jin na ga dan o na o.

Bana a dan ci fe gangan na, Kashi fe gogan wunci wo enya dede na e kpa na, wunfe bici sayi eba min. Wun gan ya min na, min go a, toh na de yegi eba minzhi yi zadede na, min kpaye gan a Wu za wo a. Eba min be zhin emin na, wunga min ga fushe gban ma, Soko ga gan wun ga tsu a de zana kan u wo na.

Yeli u nyi, Eba min, Gbongboroko be Kashi a tinya lati cinle zhi. Bana a dan lati o na ga zadedezhi ke fi ah o, a eba min be Gbongboroko e wuya, ekpa na a ce na a de Kashi, wun a de gangwa. Bana min dan e jin enyagici na ga min wo bere Kashi ba gbako bo o, wunfe gan “Nna! Nna! Nna! Bici, e be a nin ree. Bana Kashi fe bici gan wun a be eba min na, ga a ce ebi wunci a de u, wunfe tsu yegboro min bo. Min fe la Wodu fe bici, mintso ke bici ga waya na. Zanzhi ma a min tu min, a leye kede a tso min a na, afe ca ekpa nyi ce, na min e bici na min fe da ya dan efo ndoci o. Min a so dan efo nana o, ci fe ba gan zanzhi aga le min ye man. A wa min za a leye a na, a kezhe. Min be tinya efo na, ga min be ba gan Wodu sansan a, min cin u le na, asha zana wun enya u na a etsugi go. Min tigi hari wun be ye ti be a, min gan ‘kasa soko! Mimacinle yiri kici yi nana o, mini gbako foeni, eba min be guta guta na min de yizhe o na wo go”.

Emin eba minzhi de a ye lo be a, min ci a kpe da ezhi woro. Tun daga kanga ga min dan ezhi na bo o.

Zandondo a jin sanyi, yitso ci a gunye Nnagi Dufya be kendo mimacinle be ya u na. Yima fe ba gan yega de yegi dedezhi yiri nya yegi eba u zhi ma.

Dagan foga o, zando gbin Nnagi Dufya gan be eti etan u bo be a.

EZA E KPESTO SOKO NIKIN NYI A

Nda min yi ezadeci na yebo erwata ya yegi u zhi na, kpata enya ndondo wunge jin ya yegi u zhi o. Gwazunma nda yi dan emin yibo, tun na wunyi egi eya gutsun na ga nnako yi tsu o, nda yiga fe leye dan u tun kanga o. Na nda min be jin yawo be nna yi i na, nna yi ci a zhe ke nna ya u na. Wuntso ci a nda yi be nna yi la ke nyamanci u zhi, eyi gwazunma nda yi nana yi YaDyadya. Min gayi egi nusa nya nyamanci minzhi o, minde gwazuma guba, Ndakpan be Kyatswa e.

Efo be danbo na nda min, nna min ahbe Ndakpan gan a lo ezhi na, Ndakpan a ca kpikpeba na e le na ezhiti o. Kamin a gadan zantso na, min a tangwa gan aga lo ezhi ma ebo min na na gan aga tsu aga da ezhi na. Nda min gan, "Bantigi a nyagban wo jin nini, wunga ba Tsoci ahde enya na a jin yi na. Fe ba enya lo eba Tsoci wun la yi u zhin emin afiya. Bana e lo yeko o na, zantso ndoci fe be zhe zantso nya ba. Wunci a fe kpandara efo zo nya nda min, nna min be Ndakpan ci ta guncita o, ah kpe enya na e jin yizhe o na. Ezaboci a bici gwalo nya ndakpan ba, ebo nyakpa a ya dan bici u bo anma be enya na a jin wo na sayi aga bici ba. Kasa! Ndakpan a dazan wo be bici gubaba u wo be a

Na nna min ta guncita o na, yegi nda minzhi ci a enya ndondo go be nyi i, a dasan yi bo a.A pa manan na nda min fi jin ya a na, kpata aci a ewo wa dan yegborolo a bo. Ya Dyadya tso na nda min laye dan ke egi u na ke biye gan zandondo. Wun be guncita o tso gan wunci kendo nna min be Ndakpan yi lena. Wun a emin yi lazhi bana ege fin cinzhi e dan na, wunga la nyizagi na be yina wun la nyizagi ndoci be esun. Minga gan min e gangan wunfe gbogun be min.

Foeni, minci da emin fe da tan Ya Dyadya gwa gan wun ga min yakpe na wun a la ewo ya min na ebo min dan wa cigbe ya nna min toh Ndakpan, Ya Dyadya gan wun de a, bana min shi yegboro u bo ci e tigi na ga nyatsugi u be o, wunfe la gbali gbarata ya u. Oh! Eza yiri kici Ya Dyadya be zhe dan na o. Minci pa egan nda min na wungan, " eza ga yakpe zawangi wunga nikin, anma za e yakpe Soko na a wun nikin nyi a. Minci fe ba be Soko e gan wun wu min ba bana min a de ewo guncita na. Kanga ga min pa gan emin nayi dan na, eyi min ga nda yi la ta dakagi emin bo o. Min fe kun emin, min de be wogan tsukunlacinzhi a yi ci nya Ya Dyadya nbaga bo. Min be Kyatswa fe gan wunga ge ya wun o.

Be ewo na min kun emin na, minfe da ya ewo cigbe guncita o be ewo nake nazhi nya guncita. Minci wa emin tetengi bana yi a dan na, min a ewo kpikpeba Kyatswa ya. Na wun gun etswa gutsun na zantso nikin na ga Ndakpan be santu o. Minci shi esa na wun a fedun ta fe pa be tin u nyi na ebo bici baci la gboka na wun a ba tsukun na. Kpata ewo nakena be a zo dan egan nna min bo. Min wa enya na min a jin na min de a, min ci pa egan nda min: "eza e yekpe soko nikin

nyi a". Min ci ba be soko e gan mimancinle na wun la u zo, nna min man wun la u wo man ebo min a fyawuya, zandondo ma ba min jinre a.

Mimancinle nya na min a sa ntacinko jin na a tsoba, ewo man dan bo. Min ci da wa etun egwa ndoci ebo min de ewo. Fo e ni, min nan etunba o na, min ci e dazan lo emin na ga zantso gun nyizagi ndoci o. Zantso paci man gikini a, zandondo ma yegan wun a ba nyizagi na jinre a. Min fe kpe egbagutagi vanyi fe la nyizagi na lo guncita, ezaboci man gan sayi min ga ewo ya kamin a lotun ya nyizagi wunci na. Min ga kpa ye etsugi nyizagi wunci, min kpa ye mimancinle ntacinko min. Min ci be gan etsugi de kpataki gan mimancinle nana, ebo min de ka eya na, min a de ka eya baci. Min fe da la ewo nya kpikpeba a ya ezaboci, kanga ga ahbe lotun nya nyizagi nana, min de leye gan wun a sanna, min fe sa u min, fe kpekpe.

Efo na min a ka mimancinle e la tsoba. Min ci a egan yakpe soko. Nnaman de be kinba na, wungan zana la ya wo a na wun a de mimancinle ka esun a. Min cin a nnaman tangwa gan wun lugwa min ka, min cin la ewo be yi u. Bana min e tigi fe tan nnaman gwa na ga min le nyizagi ndoci ye e cin min le o. Nyizagi nana cin a eye pa ku min saranyi ke zana le za yekpeci ye na, wunci fe dazan be eba min. Wunci a zhe nyizagi na min la lo guncita na.

Nyizagi nana ci gan:

"egi guru, tun foga min fe wa wo e za, anma min kpe bana min a le wo ye ebo min ga wo e be enya na wo jin nya min na."

Minci a gan u gan ebo Soko bo min jin wun o, wunjin ebo enya na wun a ga min be yina. Anma wunga gan wun a ga min, min e wa wun ba ya Tsoci gan mimancinle na be ya zamin minzhi na wun la u de cigbe. Nyizagi na ci gbin min gan enya na jin na, minci a gan ya u kendo yegi nda minzhi jin be yi e na, hari toh Ya Dyadya be kendo min dan gbani na. Nyizagi na gan asha Ya Dyadya afe manawoci wanciko, aciga ga zandocizhi yi o ni egi, wunga lazhin wuru aga o dagwa da yigidi.

Nyizagi nana ci a ewo mimancinle ya ya min, wun gbin min gan koh miga de sanwogi ebo wun fi u zhe ya min. Min gan a'a, wunci a mitu min da emin ebo wunkpe bana yi e le na, yide tun emin minfe gan ya gwazunma minzhi enya na wuzhi Soko na jin ya min na. Ah fe dajin ya u.

Yeli u nyi, nyizagi na fe shi sanwogi ya min toh Ndakpan anma wungan wun gonyi na Kyatswa ahde sanwogi gbani na ebo wunyi dan kpikpeba patampa o. Wunci gan min la wun lo eba nna min guncita o ebo wun le u ye. Yide tun kata bana a kan nna min ta guncita o na, nyizagi na fe tigi, min wa enya na jin u na min de a. Wunfe gan Nnaguye! Nnaguye! Nnaguye! Ga la ya emin yizhe ma. Min de fe cin nyizagi na le ebo min ga u eyi nna min a, wunma a nna min yi be egi u nyi. Nyizagi na gan egi mintso gbangi, nna wo yi eya min, tun yi dzakangizhi gayi kpe dozhi ye o. Enyandondo ganni gayi e jin wun o, ebo acinga o zandocizhi e laye wu gan ebazhi yi nyi o. Nayi sa ntacinko jin na ga min be de kpikpeba yebo kin nasara bo, tun daga kanga o ga min be nna

wo wosan dozhi be a nyi o. Min zhin Najeriya eya gutsun na gogan na, tosun ahde zana kpe bana nna wo dan na koman de egi nya sanwogi u na.

Nyizagi na min be kpegan yi eya nna min na gan emin u bo yi afe le gbani o, yi a zhe ge egizhi na ya wun. Wun a Ndakpan lada eba ezaboci nya tsukun, fondondo aci a fe la Ndakpan san nakan wun da bici u.

Na zantso nikin be etswa guwo be gokati Nini na, nna min be a eye kpe, min be yegi minzhi fe manin. Min fe zhe sanwogi fi eya nna min gan eya u a santu a ni, wungan wun a be gbani, wun a da dan eya fiti ebo ezan wun la u tso. Eya nna min da ezhi etunlo zhi, anma ebo ninma o nya nna min na kpe eye na wun dazhin. Nna min de e le u ye, wungan Nna Haja woga dan o, eya gangari mintso gbangi. Kubetun i saranyi be kendo wo laye dan egi minzhi na. Nna Haja gan wunga dajin man ebo egi u zhi yi egi ya u ma, kagan wun jin enya ya a, zhi a jin o? Tosun nna min gan kubetun I.

Acı a nna min tu min daga guncita o, Nna Haja ci u la zhin emin u. Wunci a efa go etunba o ebo wun laye dan eya u. Ezhe nya mimacinle na min ka na be a tinya, min na a gi kpata. Na nna min be woman na Nna Haja ci a emin shi ya yi, wun a min la dan kpikpeba legenlege o.

Yici a kpe da emin woro na eya nna min shi ya yi na, min ga cin emin le min pa kendo min fyawuya na. Caba o min a yekpe Ya Dyadya, anma wun a zhe manawoci na wun pa mana na nyamanci minzhi jin u na. Ebo wuyafya nya min bo, minci pa egan nda min na wun fe gan kamin ndondo na

“eza ge e kpetso zawangi, fo e ni wunga nikin. Ahma wunga kpetso soko wun a nikin nyi a”.

Min ma be kpetso Soko na wun a eya nna min zhe tunci u na bayi jinre na. Yizhe na a she be tidanzhi I saranyi, enyandondo na woge e wa na, yegi min gangan be Tsoci I ebo wunga ba o jin re o

EGIGWAGI HADI

Nnadzwa yi nyatsugi bologi, eza epa dzuru, wun wunkpa saranyi, Kemina Soko jin e ge ya Nndzwa na, bagi ndondo na wun ge wa yizhe o na wun a de. Ewodeci Nnadzwa fe wagan wun zhe eba wunyi o, ebo na wun e wa fyawuya emin bagi ndondo bo a na ahma Nna u gan sayi ezagwagbagi ebo na ewodecizhi e lagwa sun nyimi a zhi wangi nyi a. Egan na ci fe tan Nnadzwa ahma wunga, "min a na egan nna vo a. Tsoci a ya min eba nayi zaguru na."

Nnadzwa ci be a yawo jin be Dyadya nayi tunci dan etunba nya ekpasoci tacin o na.

Kamin ndondo Nnadzwa dan nyagbanyi o ci ga gwatso mampa fe cin kendo emin yi le na, kemina a tan u be kwege wangi zhi nyi a na, toh kpako nayi ke enya na efe a mu ya na, esa na man nyi fedun ta a na, ci a fe sansan ke enya na ga dzun ya na. Wunci a kpa ye kendo wun a yi wunga yi nyimi ewodeci na. Emin a danna bologi, kwege wangi shempa o, esa bologi na dashin na e la nakan tan be a na, emin ci a fe ya ekan wangi.

Wunga be enyagici gi zhe, egan a fe tan u ebo kinbo wun a gi enya o, egwatugi enyagici danbo a yiri wunci na e dan emin nyizagi yiri wunci na wun e wagan wun zhe na. Enyagici o tso, yikan koman nakan tetengi ge danbo ke zana e ba enya na, wunjin kendo wun e wagan wun la u she evo na a. Ahde fona wun e latsun wunga gi enyagici na nyi a.

Wunga ci bayele le, wungan, "kasa! min na yi bologi na kamin min lo yawo, kpata min danna ege min jin ke panyi be na.

Eba min ga yi ewodeci, min a de egi tun nazhi dokun na, ahma min danna be nna nusagi i gan egi tun.

Nama kandoci min ge ke ba u jinre be o. Oh oh! Soko, yizhele yiri kici yi nana o.

Nnadzwa de yegi na e yi gan Hadi na, Eba Hadi de ewo gan nya Nnadzwa, Kamin ndondo Nnadzwa ga lo emin Hadi na wun e zhin zhin be nyagbanyi i ebo na Hadi e woman yizhe gan u na.

Fo e ni, Dyadya zhin emin be sanwomikagi ndoci i. Wunci a sanwomikagi laya nyimin u gan wun gba u tinya, ebo enya nyagbanfa danbo o. Nnadzwa gan Dyadya de wun gba u tinya ebo wunde kagbo na wun a gan wun a gba u na.

Dyadya fe ca sanwomikagi nyi gba gan

Wo e,

Galu be Gama Dyadya

*Ekpasoci tacin nya emin emanwo nakan kpace de gugunyekan a jin ebo ninma nya eya woro na
wun a gun yizhe o na, tswafo gunni nya etswa togaya. Wunma a man fi u yega dabi na.*

Dyadya de gba u zo, wun yegan nyimi u a manin ahma wun be le Nnadzwa ye a jin sanyi.

Wungan, " cincin mintso gbangi, enya ninma yi nana o ni, wo na e tinya nbo bo a na a de tinya.
Ki jin wo nyi o?"

Nnadzwa gan, ki min a fan lo, be ke wo e wagan ezazhi a matsan kpe min na? Bana nyizagi nazhi
e wo ti a san ezhi na na o ga gunyekan na.

Dyadya gan min a la gbali gbarata ya wo e, mini ewo na min e so ebo ewo kpikpeba egi yi bo na,
ahma tun na wunla gun eya guta a na, eka yi ke re.

Minga gbali gbarata ya wo e, da shi ede na ga sa fi wo na, wo la u sha wangi nyi foga.

Nnadzwa fe manin ebo wun a de ewo wangi fan toshi.

Wun a ke fo guba na Nnadzwa a lo gugunyekan na, wunma a ede bologi de a ni, eda wangi na e
bana nan, ahbe ede tikpe na de kwege wangi na. Ahma wun a jin sanyi ebona wunde egigwagi
a. Wuncin gan oh! Babo min a de egigwagi na ge gbani na o?

Wuncin pa gan Hadi danbo, wunfe la zan sayi emin Hadi. Wunde tun nbaga, ekan managi nya
bekangi na a ya emin Hadi o na a she eye u.

Hadi fe manin ebo wun a jinfi na wunle yegi u ye na.

Nnadzwa fe gan ya Hadi gan egigwagi wun e wa na wun a dan lo gugunyekan na a jin suk pazhi
na o. Ebo acinga o, Hadi a zhewun ma wun man u, wunga sajin wunga la zhin.

Hadi gan, enya tetengi wunyi e ba min bo o ni. Lugwa min kpe kungu bana min e la dan na wo li
na ga sa fi wo na.

Nnadzwa fe li na safi u na, fe ti yegi u kpamu.

Foga be tun na, Nnadzwa a sha bologi nyi. Eba u fe cin u le ke wunla le u ye le a na.

Ahde tun eba gugunyekan, kpata zanazhi dan бага o na fe cin Nnadzwa le gan babo a de nyizagi
bologi nana o. Tun kamina a ca na hari a be a sajin, Nnadzwa de a zhe enya yeka ya zandondo.

Efin guwo be nini nya yeshi be gun na, Dyadya a nakin kaba bana wun fedun shi na ci da wa
nyimin u za ebo a be a da emin.

Wunde e lu ye na, wunfe yi u, ahman Nnadzwa wangan wun lo a ebo wun a woman бага.

Ahde tinya бага o, Dyadya fe wa zantso na a dan lo emin na, zantsopaci ndoci ci a kpe ya. Bana
e lo yeko o na, zantso fe nyi. Ah fe tinya zantso o ebo a dan ndoci, a dada de woro a na,

Nnadzwa gan ah be a la ezan bici a su u ebo bana a dan nan a jin sanyi. A dazan degi na, afe le egba-gutagi ndoci ye. Nnadzwa de gadan, Dyadya fe lamitu u. Bana e lo yeko o na, zandoci fe gan wun a zhe yeko tu, egba gutaci paci dada le u ye a na, wunfe zhe u. Wunde kpe wunci gan wun e tinya wunci zawunci le, ga zana a zhe na fe la akpara tinya. Egba gutaci paci a sundan, zawunci fe go giyeke egba guta, wunci go toh sanwogi u. Wun a gura Nnadzwa go ahbe sanwogi eba u nyi. Wunfe gan Nnadzwa wun la egigwagi u be, Nnadzwa fe tan u gwa gan;

“Bosoko o, ga go egigwagi nana be minyi ma, wunjin min wun a.”

Yigbeci ma gan, “kagan wo la be a, min ga o ke nya gbani.”

Nnadzwa fe la gun u.

Nnadzwa tigi be yeshi nyi hari ke giye ga she kodogi na.

Yeli u nyi, Dyadya fe gan ya Nnadzwa gan wun zhe sanwogi fi yegi u wun gan ya u gan “Nna u (nya Dyadya) woman a ebo acinga wun da ezhi.” Nnadzwa fe zhe sanwogi ya Hadi fe gan Nna nya eba u woman, wunda ezhi. Wunga zhewun ma, wunga zhin wun a la egigwagi be ya u. Hadi man gan, “Tsoci a be afiya ya Nna”.

Dyadya be Nnadzwa a za dzuko gan e wa yiri egigwagi wunci za ahman de a. Kpata bana aga lo na, agan ala le yiri egigwagi nya Hadi ye a. Atso za a bo kanga ga a be lo eba ndoci o, nda wunci ci cin ezasangi le wunci ji bana a de egigwagi na ya, atso dajin ya nda wuncin saranyi.

Ahde tun bana a jiye ya na, ah fe le enya na la be na ye. Zaguba ba a fe manin, Nnadzwa fe gan a la egigwagi a be, wuncin u le na, wunde rikpe be nya Hadi nyi a. Wunde wo wokin na e kun u na, wun a jin sanyi ebo wun kpe bana wun a de gbali kpautsuntsun na.

Eba fe gan a la egigwagi a shishi ya a, da suk pazhi wun a zhin, Nnadzwa de a min kpeya fe cin eba le fe kpa ye bana eba a de ewo wunci na.

Ah tun emin na, eba gan "Min ga emin na kun ahma kamin min kun u na, min a da man ewo dokunta ewo o ahbe eba eya minzhi i. Nnadzwa de gan eba u a kun emin man ebona de bana a le gun na a.

Dyadya ci da man gbali gba kpako be arata e dokunta ewo o, wunma ga be ya ewo na wun ma na, wunga gbali gba shitswanyị la so ewo wunci. Kpata ewo na wunde man eba eya u zhi o nayi gbali gba shitota. Wunci a ke gbali gba lwaswa na e wa aci a shi egigwagi na, Nnadzwa kun enyasunsun u ndoci be ede e na, wunde gbali gba eshi, Dyadya ci da man ewo na kena etunba o.

Ahde shi egigwagi na, Nnadzwa fe sanin sayi emin Hadi fe la egigwagi ya u.

Eya guba be gogan na, Nnadzwa a kuku ebo wuya na wun fya etigan gbata nazhi a gi na o, wuntso fe da lotun emin ezazhi o hari to egwa u na da na a jin tsa ku. Eka ndoci wun a fe kpaye kendo yizhe u a yi na kagan wunda man egigwagi eba Hadi bo a na. Kandoci wun dajin ya Tsoci na la Dyadya ya u gan eba na ebo wunga yi zandonci yi eba wunyi o, wun a da man ewo gan a shi egigwagi a.

Fo e ni, Nnadzwa fe gogan yeko na, wunci taye le Hadi ye. Hadi ma ke a sa gan kendo wun le u ye eya guba na gogan na. Wunci a Hadi samin, Hadi gan, Nnadzwa! Ki jin wo nyi o? Kila wo ci be a kuku a ni ga o?

Nnadzwa gan, "egigwagi wo ga o ree", na min man egigwagi be wo nyi na, yigbeci a go

Yigbeci a go? Enya na wo la zhin ya min na, Hadi fe gan o.

Nnadzwa gan, woro min shi ya wo ni, gbali kpautsuntsun, gbata nazhi yi gi ci shi u na, gokati na gogan na gayi ya u zo.

Gbali kpautsuntsun! Wun fe manin fe la gwasun egwa Nnadzwa gan min kpegan min de egigwagi na manlo kun a cin na a ni. Gbali gba be Kpautsun I ma min shi ya ba min o ni.

Nnadzwa a misun gaya fe cin Hadi le.

Yeli u nyi, Hadi fe be emin Nnadzwa gan a be a da dzuko. Ahde tun dzuko na, Hadi fe la eti shi bana e kun enya esa nyizagizhi na. Wunfe wa egigwagi tinya gan wunga u kun, wunde kun zo na, wun a gbali gba kpako be shiftsun I ya Nnadzwa, wuntso a gwasun gbali shiftsun.

Hadi gan:

Nnadzwa, min kpegan ewo na min e la ya woe na kun wuya na wo fya eti egigwagi o na. Anma, ewo na de a kun na wo a ca woce na. Kamin min lo emin na, min de epagi a ya wo e.

Kagan kagbo wo e kun enya, ga dzodzo jin enya wuncin ma ree.

SOWUNKO NA MIN A BATAN A NA

Eyigi min yi Layi, min yi egi eya gwegi, min de yegi nyizagi guba. Mamu be Wodu i, Mamu yi eya gwegi be guba e, Wodu ma yi eya gwegi din nini. Woga cin u le, min gayi egi baci na nyamanci minzhi de mini yi za guta o na. Eyigi Nda min yi Ndakolo, nya nna min yi Kyatswa. Nyamanci yizhi yebo yi saranyi, yitso man e yebo a man.

Min be yegizhi min zhi dan kpikpe nasara nini o, Mamu nayi nusa yi na dan kpinba nya zogi nya ntacinko o, min dan kpinba nini nya ntacinko o, Wodu man dan kpinba guba o ntacingi o. Soko man yayi kpikpe nya nasara ahbe nya wurumi i.

Nda min e shi nbo saranyi be yi nyi a ebo etunba u dan Calabar o, yi ma zhi Lagos o. Lagos bo nda min fe lotun kamin a la u lo Calabar na, wun gan yi zhi Lagos o ebo wun a fe zhe kpikpeba yi ban kamin ndondo a. Nna yi man be a etun de dokunta ewo o, Kamina etun la nda yi lo Calabar na.

Kamin ndondo yi a fe gan nyamanci yizhi sun gan yi e wa lo Bida eba nnako yi. Nnako na ga man nda min o, nnako na yi de ke dan yizhe o na ga dan o na ebo nna na man nna yi na a tsu tun na Mamu yi eya Nini na. Na a be man mi na, eci a min gi min Nnako min. Mamu ma de eyi Nini be nna nya nda min nyi.

Nnako min yi nyizagi bologi, toh na wun a kuku na ege u yi danbo, wunyi yi eya lwaswa be guba e. Wun be ke nusagi nake nazhi na a, kpata yikan u zhi yi danbo, wun e dazan be bici guba ba u nyi.

Enya na nnako min e jin ci e ka zandondo ye na gayi gan ele ge du wun e la gadan ele ci a fe fu Soko le. Zandondo gan ebo ele na wun e gadan na, wunga la tsukun nakan u ci gboka o.

Wun e wa shikan ka degi a, wuntso ge fin ba ya ti tacin wun o ebo etun ndondo na eza ga lo yi u na, eba u bo wun jin u ge a.

Na wun a ke gokati nini na min be Wodu i a de efa na dokun gan efa nake nazhi Kpikpeba o ci a la yi lo kpinba woro na, gayi da tsun nda yi na wun zhin daga Calabar o na gan yiga efa de, yi e wa lo eba nnako yi.

Nda yi gan yi lugwa wunga zhi daga Hajj o yici i lo gangan. Yima gan бага bo yi e wa la sowunko o. Tosun egan ye wun a, "ye a lo bandondo a sayi min be nna ye ga zhin daga hajji o. Zunma yibo ye a da dan emin Yatsado o, бага bo ye a la sowunko o ci a ke shibo sayi yiga zhin" Wunjin Nda min.

Nna yi ci u tan gwa gan, wun lugwa yi da eba nnako yi yi la suwunko. Zumango e wun be a emin go gan yi la sowunko bida o.

Min be yegi minzhi manin saranyi, fe dajin ya Tsoci na lugwa nda yi a ye na, yici ke dajin ya nda yi.

Fona nyamanci yizhi a lo kin Saudi be a tun, yici a yi da bana a dan eya-fiti na gan ganni be ya Tsado e. Yatsado yi eya nya nda yi, eyazhi a yi o tun kamina a yi dzakangizhi na o, yitso ci au la ke nda yi na.

Kamin nyamanci yizhi a gadan eya-fiti na, ah yayi epagi gan yi la gwasun dozhi wangi nyi, yima a jin enya na a la zunye be ya ma. Ahma ga nakin gbani, Yatsado gayi lada bana yi a da dan zantso bida na.

Kpata yi ci gan wunga ba Soko yi a jin enya na a la zunye be ya na. Yici ke ba gan a ba tan enya nazhi a shi be yayi na man reee.

Kakun gutswanyi nya lazhi ga eya-fiti na o, Yatsado ci a yi lada bana yi a dan zantso na, za gunni yi be tsun dan zantso bo, nda nusagi nini, gbarufu guba be gwazunma nyizagi na yi ke eya gutwaba na. Wun la gika gbanwo kamin zantso wun she na, Yatsado shi enya nazhi yi a gi kamin yi cin na, wunma a gan ya mamu gan wun a fe zhe sanwogi fi u kakun ndondo ebo wun kpe kemina ezan gayi na, Mamu gan " Yatsado, sanwogi min a tsoba a nu, ebo kagan wo be de yi yeko bo a, ga la nyagbanshekpe dan mini wo bo ma, yiga tun Bida min a zhe ya wo e".

Kamin efin gutota nya lazhi ga yi nakin o, yide ca ezan, Wodu be Mamu i fe lele. Min ma ci a man be Kashi i, nayi gwazunma nya gbarufu guba wunci na, asha ebazhi a yi o, ahde be dozhi a. Kashi gan eba nnagi a e lo makwa bo o. Ele ci be a Kashi la man.

Wunci be a ke min be zana e pa zantso na, eka fyagi mintso be a lele. Sanwogi nya Mamu ga be san min o, mamu o tso na la gwasun gura bana sanwogi dan na wo gan wun e zhe a, minci a Mamu san, wun be cin sanwogi u le na Yatsado ga fe zhe o. Wunde e la, Yatsado fe gan, "dagan man gi min e zhe sanwogi fi wo e nyi o ni, ahman wun lo". Mamu gan" yeko ge a, wunga la wo ci de min a nyi o, ebo mintso wagan min a zhe gan yi a lokpa ezan bo a ni". Yatsado gan" babo ye dan gbani o?" Wun a ke kpalo eshi na yi a ga dan kwara na" Tsoci a ezan u ge wunjin Yatsado.

Yide e tun kwara, zantsopaci fe kpe emi min o, wungan zana ga de enya a shi koman wun a din bici na wun yayi gika gwegi.

Mini gbako gika gwegi wunci o, min a gan ya mamu gan min a jin bori, wodu gan to wuntso. Mamu ci yi yi lo ego ndoci na tsoba бага na, na min be wodu i sajin na, wuntso ci jin ma. Kamin yi gadan zantso na, yi ya guzha shi nayi a gi na. Yide ca ezan eka fyagi, nda ndoci na dan zantso ganni be yi na yegan wun a gangan be zandondo zantso bo a na hari ele be u la na be a ca egan nyi gan ganci. Asha eyagi wunyi o, wunga ta zhimi u be zantsopaci i atso matsan, etsan nda wunci be a gangan na ga nda nusagi tan u gwa gan wunla etsan na u ke ebo wun e wa lele.

Toh, yide tun Makwa na Kashi be yegi u zhi fe cin zantso o, Kashi fe gan Layi tsoci a cin ye afiya, wun tswa ye hari be bana ye e lo na, mintso ci gan gboroci.

Ye danbo fe lo yeko o na, min be yegi minzhi i fe baza, Wodu ci be a lele, sayi Mamu, wunci a ke min gbangi. Zantsopaci fe kpe zantso ebo zantso e tiwu yiri ndoci. Wun kpe yegboro zantso na, wunde fe la gwatu enyazhi. Wunfe ke gadan zantso be, yi de ba zantso degi nawu fe tinya yegboro zantso o. Wungan zandondo wun tinya, zantso woro a wa ya yi o.

Bana yi dan e ka zantso woro na, ga zantso ndoci be gogan gan wun a bayi jinre wun sa zandoci u ke zantso u bo, zantsopaci gan a'a ebo wun kpe za yiri na wunyi na wunma a lugwa zanazhi wunla na a la mitu wun a. Nda na fe kpe kpe u.

Zantso na zantsopaci wa yayi na fe kpe, zantsopaci nya bayi gan yi gadan, zantso woro na de nda бага nini dan yegboro, nda nusagi fe gadan, sayi yawogi ndoci, ahbe nna ndoci na a la makwa o kamina Kashi zhi cin na. Min, Mamu be Wodu I ci fedun shi tacin o, ganni be nda yagi wunci i, zana be be zantsopaci woro e na shi esa yegboro wun gbaugi. Zantsopaci na la yi dagan lagos o na fe be eba zantsopaci woro na, wun gan u be, aci da kapa nini fe gangan, afe gangan na a fe cin yi le tosun. A gangan zona, zantsopaci fe kpe kpako kaba u, fe la gura ndoci tinya, wun fe la gura ya nda na fedun shi yegboro o na, nda wunci fe wa akpara dagan gura o, wuntso la nini wunci la nini ya nda yagi na fedun tso yi na. Kpata na dan zantso na fe gboka, zana a tigi na fe ti nyi u.

Zantsopaci na pa yi dagan lagos o na, fe gadan zantso u fe kpe kpe, asha a de enya na jin zantso na, ganni ga wun gun mi be zadede nazhi nyi o.

Yide fe kpogun gan a bo yi, na egun be a gangan na, a gan kagan yi sunsun a, aga yi ke nya. Kpata yici kpogun be a, giye fe cin danna, kasa.

Nda na fedun yegboro na gan, a yi wan a ni, yi ma a le zadeci yizhi ye ba a, ebo kuso ndoci a la yi lo o. Baga bo yi a fi o sayi aga be ya ewo kamin ah ya yi na ebo acinga yi tswa mini yi kamin wun wu elu fi yi na.

Yi e lo yeko o na, egba zantso fe la ebo wun a enya ndoci na nu na da. Afe gan yi cin zantso o ebo ala egba woro a danbo, kpata yici da gi kaba nini o, fe tigi, yitso fe kun.

Zantsopaci ci fe zhe egba ban, za guba nakena ma a akparazhi wu yi, zaeni mini a bo ci da ego enya nyi jin zhi. Zantsopaci ci gan ya zabaci gan wun la egwaso wunyi, wunci da бага gan wun a ba u jinre.

Nda nusagi fe gangan be eye gan Mamu wun la takun na tsoba u na, yawogi o tso wun la takun. Ahde la takun afe la takun kun eti zantsopaci be zana fe ba u jinre.

Eci danna, kpata yi fe bici, nda nusagi bici gan yi o tso, min de gan min a zhe zunma na, ga min leye ke zabaci na lo ego na ta zunma yi bo ma, wuntso fe ce akpara. Bana wun e bici na ga wunda ku takun wanciko ndoci o, wunfe nikin.

Dagan ba kpako o nayi fe bici na, ga yi le zantso ndoci ye e be o, na zantso tsoba yi na ga yi kpe gan zantso kankerezhi yi o.

Kendo a le yi ye na, a kpegan enya danbo. Afe kpe, a gbin gan enya na jin na ahma de zana kpe misun wo mini yi bona ebo dasun enya na yi leye na. Ndanusagi gabe gan enya na jin na o. Kankere ndocizhi ci da bana zantso nyi na, afe zhin be zadede wuncizhi l, agan wun a jin fo na e wa zadede nazhi za na ebo eza nazhi ewan aci e go ewo ga a zhi etun a nyi o.

Kankerezhi ci a yi dan zantso a bo, hari emin nnako yi bo a be cin yi o. Ezazhi de le zantso kankerezhi ye na, a wa enya na jin na ahde a. Aciga ga a fe jin rukoto o, aci be kpe gan yi a gangwa eba zadedezhi bo. Kankerezhi ya yegboro emin nnako yi a sayi na yi a gadan na.

Efin guwo a tsoba yici gadan emin, yi de gi enyagici, yici wun soko, yi fe da lele ebo yi a bo.

Yeli u nyi, gayi gan ya nnako yi enya nyagbanshekpe na de yi yeko na. Nnako yici fe tigi fe dajin ya soko gan enya ndondo jin yi a. Yici ke a ganya Yatsado be gan enya na la yici zhe sanwogi fi u tsuwo a na ga dan o na.

Ahman nyamanci yizhi zhe yayi dagan Makkah o na, yi gan a nyandondo a, ebo a la nyagban jin Nini.

Sowunko na min a batan yizhe min bo a na ga dan o na.

EKUNGI

Shetu yi ekungi na dan emin Ndagi u bo na, Ndagi u nayi Jiya na yebo u saranyi. Nnabini nayi nyimi Jiya nayi binakuntici. Jiya ga dan nbo o, Nnabini afe la cincin wu Shetu, eba u de ge e tinya nbo o, wunfe ca elu nyi wu fe ekungi na, fe gangan dede eti u bo. Nnabini ma de egi nini, Gana. Gana be nna u nyi de rikpe a, nyagban yiri ni ga ahde o.

Foeni, Jiya zhin dagan ezhi o na, wun shi yari be eda bologi zhin ya Shetu. Nyimi u ci a zhewun gan babo yari toh eda u dan. Jiya gan, " Nnabini, wode eza a la nyagban be nyi a sayi egi wo e." Nnabini gan, wunjin egi min wunyi a, ekungi wunyi o, ebo wo bo ga tsa minci e laye dan wun o." Nnabini ci ke dabo ya eba u kede wun e dasan ah bo ka degi a na, kamin ndondo egan Shetu bo wun dan o. Wunma ge dabo wunci, Jiya afe gan nyi u gan, woga eye ladan ekungi na, Tsoci a ga wo be emimawo e.

Jiya yibe emiletsogun ndoci na e yi gan Chado na, Wun yebo Shetu saranyi ke egi na wun man na. Kamin ndondo na Jiya dan nbo bo a na, Nnabini ci e wuye be Shetu i na, wun ge be bo wun o. Kandoci o tso, wunga be gan wun a bo Shetu, elu na Nnabini e ku fi u na e la de u. Nnabini ci afe matsan kpe u.

Na Gana ma de nyagban nini be nna u yi na, wuntso e lu Shetu gwa. Shetu ga e la ede u zhi ya gan wun fo u, Gana nayi egi eya gwegi na, babo egi eya Shetu nayi egi eya gutwaba na a fo ede u wo o.

Kpata de nna be egi a Shetu zhe egi tun dan emin a bo, wun ge jin enyagici o, wun ge fin ba o, ci e ke she nuwan be o, toh evo kashi wun ge nan o. Egi tetengi nana ci a fyawuya egwa a za gubaba o.

Foeni na Jiya da ezhi na, bana Shetu e na evo na, evo ci a la be u nyi. Nnabini jin enya be u nyi na hari egi nana a zuntsu. Wunfe sanin fela egi na lo guncita ebo egi na ga tso, egban yawo u ga dza. Shetu woman zo na, wun dazhin emin, wo a ye gan Nnabini ga zheban ebo enya na jin gogan na. Anma eza ga daye be enya jin i, wun e ye zheban ya wun a. Nnabini fe be wa ewo na wun so dan gura o na za wun de a, wunfe gan Shetu ga yi u ewo. Wunfe pa egwa Shetu toh bici u ke eza la nangi na, wun a ede la dan misun u bo ebo wunga kpogun ma, wunci fe wu egi nana. Bana wun e wu na ga Jiya gadan emin u ebo kendo wunle Shetu ye na wunfe de nyagban gun. Vanyi a fe ku u lo guncita, na nakan be ganma na, wungan a yi Shetu ahbe. Jiya gan, " Shetu egi mitso gbangi, a nyagbanwu. Wunga ba Tsoci wuyafya e dabe zogi a ni, a yidan mini wo e ebo kendo wunyi gbani na, min kpeye gan min a kezhe lo emin be a". Shetu gan, " Ndagi Jiya, wuntso ga min ya, nyamanci minzhi man a min ya le, min a de zandondo ke be nayi yeba min be

na a. Ndagi u gan Soko danbo, wun a laye dan wo e, a nyagban jin nini. Wun gun ka gika guba a na wun gangan be Shetu i zona, wunfe tso.

Na Ndagi nya Shetu zhe zunmata be gokati guba e na, Nnabini ke a ca be Shetu i gan wunga wu eba u ya o. Wunfe ya Shetu enyagici gi be a, Chado ga fe la enyagici ya u gi o. Toh kpikpeba wungan Shetu a lo a, sayi wunga da ceka bedzo. Na Shetu a zhe egi nade nyagban wangi na, wunci a wagan fondoci wunla u zhe eza titacin u, wun e dada sanle ci a ceka ebi. Kandoci koh wun kun zo a, Chado e la shi be u nyi ebo de Nnabini a wu u ma. Foeni, Chado le Shetu ye fe tigi ta yeko be ewo kpikpeba, wun gbin u gan enya na jin na, Shetu gan Nnabini yegan wun a ya ewo kpikpeba, aci u nya kpikpeba o. Chado da tsun Nnabini na, Nnabini gan wun a ya ewo ndondo a, Chado ga leye kede wun a ya na wun fi u ya. Wun gan egi dede na e yi gan Shetu na o tso jin yebo gan wun ya u bana wun a le na, egi ci a fe da nyi u za.

Chado ci a Shetu yida kpikpeba wunci a ewo ya, Shetu gan wunga mitu da emin u, wun a bo be kendo nyimi nya Ndagi u a jin be u nyi na. Chado gan, wotso kpe gan min de nyimi be egi nyi a ebo acinga o wo a kpe zhin wo a.

Shetu ci gbin u gan koh wunga de nyimi le, Chado gan, min de nyimi be egi guba e. dokun emu nya enyagici ga nyimi min lo nyi dan zhi o, wunci a tin, ci afe efo zo nya nyimi min be egizhi i. Wunde eya gutsun a ni gbani.

Fona Shetu a tinya patampa o na, wunga be nya nini o. Etunba ndoci ci a kagbo la nya kpikpeba u hari be legenlege e, kin Saudi bo ma wun a da jin kpikpeba nakena o.

Chado manin ya Shetu saranyi, kamin wun lo Saudi na, wun a Shetu ye. Wun yi u epagizhi, wunma u din tukpa gan wunga da jin enya dede ndondo ma, wunla eye u dan kpikpe wangi nyi.

Zunma eya eshi o, Shetu zhin Najeriya a ni, wunma a yawo jin be Gbongboroko e. Shetu a zhe ezaboci nya ekogi, yiri nya ezaboci nazhi dokun Najeriya bo a. Enya na wo a kpin kamin wo zhe ezaboci nya ekogi na gbagba a re.

Foeni, eba u ci gan wun a wa zantsopaci na a fe pa u lo etunba na ebo wuyafya wun lu sa ke, zawunci ma ga fe da la egi a zhin daga kpikpeba bo o.

Kamin Shetu wun zhin daga tunba o foga na, eba u a zana afe pa u na de. Nda wunci yi ke eya shita na, woga le u ye, wo a kpe gan zana fyawuya saranyi yizhe o.

Shetu de e le u ye, wunfe gan YaChado, nda wunci au zhe gan gan Shetu woga dan na o, wunga eh.

Shetu fe gan ya eba u gan YaChado na laye dan u kamina wunyi dzakangi na danna. Eba u ci gan YaChado a lotun zantsopaci be a, wun a wa za woro na a pa zantso na.

Shetu gbin YaChado gan wunga wosan Nnabini be Gana e, ebo wun zhin Najeriya na wunda efu ah nya panyi anma gan a kpe bana a dan na toh wuntso YaChado.

YaChado gan, Nnabini kpe ke u, na wu ya Najeriya be eya guba e na ga a kpe o. Za efuzhi a nya ebo Gana fe be yi enya a, nna u ma ga fe tu u zunma o. Tun daga fona a kpe na min wo san a be a."

Shetu be eba u nyi a eyeladan YaChado wangi nyi, wun e gi enya mana wun e fin enya na ge na. Etun u de nbaga o wun gi, wun lele, wunma u ci zawugi u le be egi nya Shetu na wun e dzodzo be nyi na.

Shetu be ma egi na, wun a man egi bagi, aci a egi ya eyi YaChado. YaChado tso manin saranyi be bibe egi woro e, wun a de yagi guba. Na Shetu e lo guncita ekin jin zhi ya egi woro na, bana wun e gangan be YaChado e na, ga YaChado gan ah kpe zantso o ebo ke wun le Nnabini ye na.

Zantso fe kpe, wunfe yi Nnabini, wun zhe eye na wun a YaChado la be wo. Shetu fe tinya zantso o, Nnabini gan YaChado nyimi wo be egi i ga dan na o? YaChado gan, " a'a, wo la u be wo a, Shetu nyi nana o ni. Egan a ka Nnabini ye, Shetu nayi ekungi na ga dan na o, wun a zhe nyizagi bologi, wunci fe pa enya nazhi wun jin be Shetu i na. Wungan Shetu wo de fa be minyi ya enya nazhi min jin yawo zunma o na, Shetu gan wun fa be u nyi na a jinfo a ni. Wunci gbin u gan Gana, Nnabini fe tigi, wun gan min afe nyizagi dede, fe tu Gana Zunma ya enya nazhi wunfe jin na, hari wun be a zhe yigbeci wanciko dan ezhe o. Etswa na gogan na ga wunda yi enya o, anma agan fondondo yi nya yigbeci foni yi nya enya tso, wun la enya yi zhi na, tsukunlacinzhi u ke ya. Tun daga kagan o, wun a ke mintso gbangi.

Shetu gan wun a wa eba ya u bana wun a dan na, wunma ga ceka wun a febe cin u le ebo be kendo wun jin be u nyi na, eba u a lugwa wun be fedun be a nyi emin a bo a.

Nnabini fe dajin ya Shetu.

KPATAKI NYA NNA

Ye sunsun, ye la ego nu ya vanyi, wunjin Madu nayi cete na e layedan kata

zhiko lecizhi na. Bana wun gangan zona ga wunle katazhiko leci ndoci ye a fedun wunjin enya ndondo a nyi o, wungan nakin wo lotun, wunde tsoba zawunci wun a zhe "Gaba". Madu gan, "Gaba", min kpe gan woga fedun shi babo a ni. "Gaba" gan, minga yi o ni, wotso kpegan min e nu ego be zana ke nazhi nyi a. Acinga ga o, nusa wo yi o, lugwa dzakangizhi afe a lotun ya wo e, fe woman edunfe wo e, efe managi o tso e a bo o.

Kata zhiko leci nake nazhi nu ego zona, eka a tun na a gi enyagici na. Cetezhi ci yi ah be gan ah be a gi enyagici, zandondo ma wun gikini eta o wangi nyi ebo wun ah de zandondo.

Efin gutsun nya lozun de e gun na, afe wo sansan zantso na e la katazhiko leci woro zhi be na. Fonici nya caba nya etswa ndondo ga Katazhiko leci woro zhi e be o.

Foga Katazhiko lecizhi eshi a la be o. A guba la dan kata nini o be Gaba e, aci a nake nazhi dan kata ndoci o. Cete Madu gan, Gaba za woro nazhi de dan egwa wo bo, wo a kendo a jin babo o na. Zaeni mini nazhi ala be fe kun, wunfe tigi, fe tan cete gwa gan wun gonyi a dan kata zhiko bo a. Gaba fe kpogun kpe u gan wunga gan a sun be egi u nyi ma, kagan wun jin enya dede jin zandondo a la u be ah bo a. Zabaci ma gikini sanyi wungan enya ndondo, wun a beke zana gan eya eshi a ni na ahma wunla gun eya gbanwo a. Gaba gan, wo e nda egi, ekpata nya tako kayi nya ba wo nyi o, min a ta fiti o. Kiyi eyi wo nyi o? Kashin nda egi wo e wagan afe a yi wo nyi o? Cekpa fe du eti gan a'a. Wungan eyigi min yi Cekpa. Gaba fe zhe eye wu zabaci, wungan eyigi min yi Nagya. Gaba fe tagwa wu bana ekpata u dan na, wunfe gan za guta nakenazhi a zhin kata eka degi. Eyi ah yi Ndakpayi, Sogba be Jiya e, ah da ede nyi fo zhi.

Yeli u nyi, ga za woro zhi le zaguta nake nazhi dan kata be a nyi na ye o. Ebo kamin a zhin na, Cekpa be Nagya e a lele a ni.

Cete nazhi e layedan Katazhiko lecizhi na gan, eka a kun a ni na Katazhiko leci ndondo a lotun lazhin na. Kemina a da ye e lotun a na, za kata ndocizhi a da fin ba, ndocizhi ga kin wunya wangi yi, ndocizhi a jin enyagici, ahde toh zanazhi a jin enyagici na. Foga kata Gabazhi a ya dan zanazhi a fin ba na, Gaba ci ganya zandondo gan wun la soko u la wun fin ba. Bana e fin ba na, ga Nagya da fedun o, wungan wun a fin ba be a ebo Katazhiko leci dozhi wun ga Gaba yi o. Na de Gaba fin ba a na, wuntso a fin a. Ahma de zana a yiba ba u gan wun fin na, Katazhiko leci nazhi a jin fo baga o na gan, beke wo kpe zana Gaba yi na a, tswa mini wo ree, nakin wo fin ba. Gaba ga cin Nagya le wun matsan, wungan wo a jin yebo na min a dashin na, wun a yi panyi o, wo gan wo a. A sa etun lazhin jin na, sayi nya yigidi, eka enyagici be tun na, Nagya yegan wun a ka gan wun

tun eba u be dzo a, wunfe gadan yegboro Katazhiko leci ndoci o. Afe ca ewun nyi be dozhi i, ezazhi fe gan eko anma a yegan a lugwa a, sayi na cetezhi be kan a na.

Aciga de Nagya fe suwun fondondo be Katazhiko leci nake nazhi nyi o hari estwa Nini be a gogan, egan ci be a gangan fi nyagban Gaba. Gaba ci u yi shishi gan dagan yina o, min ga le woman ye e suwun be zandondo e, Katazhiko na a manfi wo a. Tosun Nagya lugwa a, anma wun a sa ke.

Foeni, Gaba ci gan, Cekpa wo beke zadede na ni, tun kamina wo be na ga min e cin wo le o, min ma leye kede zaguru Soko wo yi o na. Ka tso aga jin wo e gun, wo e gan enya ndondo, wo e la zawunci ya nyi u. Ki woci e jin Katazhiko bo o?

Cekpa gan ecingi na lukpa na wunyi o. Gaba ci a gan ya u gan wun la u zhe kyangi.

Cekpa gan, tun na min be yizhe o na, min e kpa dede ya zandondo a, min de dasun Soko saranyi nyagban min bo. Etunba min be zandondo kpe za yiri na min yi na, eyi min zu guba a.

Foeni, min be gan min e cin dakagi bana eka enya nazhi aga jin be ewo e etunba yibo na le, minci leye kede bicicin zhi fibo saranyi na. Minci da tsun zhimitunMazhin nya panyi, wunma gan ya min ga minga cin baga le ma ebo nusazhi ge yi ewo o. Min la misun min wa dan kacina, ah be kpa e gun ya min. Minci a gan ya u gan, min e sudan zandondo a, kemina a gi ewo na sayi aga u tun tinya. Zhimitu Mazhin nya panyi gan min de min la egan ya.

Nyagban ya min a na, min felo eba nusa min etunba o, ci gan u gan kamin min fe cin dakagi le na, min leye kede eza e yi ewo na. Nusa min gan zandondo e yi ewo ebo acinga o, min la egan ya shi baga o.

Gokati nini be gogan na min lo eba nusa min na, nayi mazhin na ci fe gan ya u bicicin nazhi dan dakagi o na, wungan wun ge jin wun o ebo acinga o min la misun min wan dan. Wun a la ewo ya min mini wunci o, enya na min a jin ya u na gayi misun na min a wadan na o. Min ga ganya zandondo ma, wunga min zhe ewodeci. Ebo ewo na kangarizhi e ya na dokun a, wunma e kun enya nyi shi a, enyazhi man e manlo fondondo tosun a ma be ewo etswa yi a. Min ma a gan u gan a'a, zana de dasun Soko na min nyi o, min a gi ewo na min lotun ya na ebo Soko a gbin min gan fomi esun.

Mazhin de leye kede a de kendo wun a jin wunci zhe eti min be ebo a na, wun kpa egun ya min, wunfe ganya nusa etunba yi kpata gan min e yi ewo. Nusa yi yegan wun a go a ebo wun kpe za yiri na min yi na, anma ezazhi e zheban na, wungan koh soko a min macinle minci a zheban. Mazhin fe yi tsukunlacinzhi ya min, afe wan min, kemina min be Katazhiko na ga dan o na.

Gaba gan, kemina a jin wo e gun na, wunga ba Soko zawunci ga sun zunye. Anma ki yi eyi Mazhin wunci o, Cekpa fe ta ya u. Gaba gan wunde gayi nda wunci o, egun jinci wangi wunyi o.

Wun sa binakunti be ezazhi nyi a na, anma ebo enya na wunjin be wo nyi na, wunga ba Soko wunga sun zunye.

Cekpa gan Gaba, ki jin woci dan Katazhiko bo o?

Gaba gan, eyi min yi Gbongboroko. Na min yi egi eya gunni na ga nda min tsu o, wunci a ke min be nna min yi. Wunma yegan wun a pa yawo be zandondo nyi a ebo aga be ti binakun be min yi ma, aciga ga nna min fe fyawuya wunci fe layedan min o. Min be gun eya gwegi na, nna min be wo man a, aci u kan ta guncita o. Ezaboci be ci a gberetso gan wun yi be batan sanmana e, wunma a lo nakan u. Aci gan ya min gan min ga lugwa nna min wun gi enya na a be batan u na. Enyagici nazhi wun a gi na man sayi be ewo e, min ma kpe bana min a de na, minci a ca enya nyi yi ebo nna min bo. Dzuko bo min ca enya nyi yi o, minga za dzuko eza ci a ya ye minfe la enya u, minci fe be yi ewo dzufan ezazhi o hari toh gurazhi o. Ebo de afiya wun da u zhin nakan nna min, min wanga min la yigbe lugwa anma bandondo na min ga lo na e la etun ya min a, minci be a ca enya nyi kun yegboro emin yi bo, ezazhi fe be she enya be min saranyi hari woce a de yegborolo. Be woce wunci I, min be a yawo jin minci de egi bagi nini, zunma eya guwo e be yawo jin i, nyimin min be a zhe zakan zalugi, woga le u ye be bagi na yina, esun wo a le u ye be bagi ndoci I. Minci be u ti kpamu gan ci. Wunci a ke min be nna min yi, yi fe woman edunfe yi yi zagubaba. Foeni, bana nna min fe gangan be min yi na, wunfe nikin. Vanyi, min u la da guncita. A cin u le na, a gan wunyi be batan cegun nyi, aga u dan nyagagi na a fe zhe egia u ban na. Kamin wun be u de cegun woro na. Ewo min be a zo eti egia na e zheban fo guba guba ndondo e na, min wa kendo min a de ewo na min de a, minfe da tan eya minzhi gwa gan a man mi ewo zandondo ma ba min jinre a. Min be fedun ci be kpaye na, min ga ca enya nyi yi be, min fe da wa akpara na e la eza lele na, ebo min a wo zandondo ya. Mintso ci yi enyazhi hari ewo be a gan ya na etun na a lo ya nna min na, minci twarya ewo ya yajinci ebo mitso kpe kendo e fyawuya na. Ebo acinga o, min be a tiye kpata ezhi o a kpe min ye. Na nna min be a jin guncita o na, tosun wun ga ce ka wun a lo ebo a cin nakan u le. Enya yi be a zhe ewo be tsanga e ya min, wun ye lugwa a. Foeni, na min lo enya yi zhi emin ekpasoci kin ndoci o na, ga ahde min wan o, kendo min be Katazhiko na ga dan o na. Anma min fa nyagban ebo egi nini na Soko ya min na e layedan nna min wangi yi. Nna min gayi yizhe min o, ka gan wun danbo a, yizhele min ga zhe yeti-yeti i.

Na zandondo wo etan Gaba na, giye a zan fi eye a bo.

Ndakpayi gan, zantso ndagi min ndoci ka min kun o, minci a toh emin u kun be. Kendo min be na ga dan o na.

Sogba gan ganni be Ndakpayi gayi kun emin toh zantso nya ndagi wun yi o. Jiya gan egba min yi o, kandondo ga min e jin emigbaci minzhi gun o, anma min be jin emigbaci ndoci gun na wun fa be min nyi a, ebo u bo ga min dan Katazhiko bo o.

Zandondo fe zheye wu Nagya, wunfe kun. Gaba gan ki wo jin woci be Katazhiko o?

Nagya a jin sanyi bedzo, wunga min a fe egi na e nanvo egan nyamanci minzhi na, kamin ndondo etisan min e ya nyamanci minzhi o. Minci be de nyatsugi ndoci nayi e ku dozhi za na, wunci yi ege fin ci dozhi min, kandoci nyamanci minzhi ga da ezhi wun e be le emin o be min. Yitso ci afe jin enya na ga ba etsugi yina. Efo be danbo na nna min tinya wunci fe zhin na, wunci be tsun min be nyatsugi min nyi. Nna min gan kacin a enya na wo e jin zunma min o na ga dan o, wo de enya e jin a, sayi wo fe ku nyizagi za. Nna min ci fe gangan dede eti min bo be nyatsugi min nyi, egan ci a fuzhe nyatsugi min wunfe gba nna min dzu, nna min fe gba dzu ga hari zu guba. Egan ci a tan min, minfe la ebi fe dzu nna min gbako o, wunfe tso.

Kpata Katazhiko leci nakenazhi gan, inyin! Nna wo e.

Gaba gan beke wo kpe kpata nya nna ye a na, oh! Wo a mini wo jin gun. Ebo cincin na minde ya nna na wunga min be a bo o anma nya ba wo e yi ebo binakun na wo ti be nna e na. Oh kasa! Wo zana la ewan wo ya etswa gutwani, ci man wo be yizhe, ci a mini u gan ele nyi le be yeshi na wo.

Gaba fe gan, “beke wo kpe kpataki nya Nna ye a na?”

“Ka gan wo kpe kpataki naye a, lugwa min gan ya wo e.”

Eza be eba tunci Soko wunci gan,

“tunci Soko zhi gonyi min yebo gan o? Tunci gan "Nna wo e", Nda wunci gan "sayi zhiyi o?

Tunci gan, “Nna wo e, Nda wunci a gan "sayi Zhiyi o?” Tuci gan "Nna wo e", Nda wunci au

gbin gan zugunni be sayi zhiyi? Tunci gan, Nda wo e”

Wotso leye kede Nna de kpataki saranyi yizhe o na, hari zuguta a yi Nna o. Wo shishi wo de eza a wuya sayi Nna wo e. Au! Ye ba woe a vunye tun emin yizhe o.

Katazhiko leci nakenazhi ci wo elu fi Nagya wangi nyi, hari eyeda u a wun, misun o tso a la. Na a sajin na, agan kamin wo kezhe lo eba Tsoci na. Yi a fe wu elu fi wo e fondondo ebo wo kpe gan enya na wo jin na gonyi a. Kpata yi na dan Katazhiko nana ganni be wo nyi na wu zandondo a.

Gaba gan, min kpe enya na la o tso a la yi keba dan kata nini o be zana ba eti za ya na, wum gonyi a la kata wo a zheban.

Yeli u nyi, Gaba fe da tsun Madu nayi cete na e layedan Katazhiko lecizhi na. Wungan, cete wun gonyi na ye a layi dan kata nini o be zana wu eza ya na. Yiga le u ye, yi a zo ci fushe gban a, Bosoko ya u zheban da kata ndoci. Anma min e ke wa be wo nyi gan wo a fe a la etun ya u na

gboka na, toh nazhi zo nyi jin na. Min e wagan wun fyawuya saranyi, hari na wun a kanzhin gan enya na wun jin na gonyi a. Wunci u fi u ba be Tsoci gan wun fa be u nyi.

Ahbe a kata Nagya zheban, cetezhi ci fe la etun kagbozhi ya u. Wuntso ci fe de fa a, wunga leye u woga gunye u. Gaba ci jin gan Nagya wunfe u lo wunda u de kpikpe eba Man nya wurumi na e be Kata zhiko na. Dagan baga o, wunci be a jin kpadenyi be kpikpe nya wurumin. Enya na wun jin na ci a zhe ngakpe ya u.

NDAMAN BE NYIMI U NYI

Yawo nya cincin ga Ndaman be Layi jin o. Kamin a jin yawo na, ndaman fe yagwa ya Layi, wunfe she enyazhe u ci fe la ewo danguruko ya u. Ezazhi gangan yawo nya ba saranyi ebo ewo na Ndaman laya yawo wunci o na gbagba a.

Anma na a jin yawo zo na, Ndaman be a zheban, wun e la enyandondo ya Layi be. Wunde gayi enyagici o, Layi e de gi wangi nyi. Layi a da ye be kendo eba u fe la ewo ya u na wun da nyatsugi o na, ebo acinga kandondo ga wun e suwun be eba u nyi etigan ewo bo o. Tosun Ndaman gan wun a la ebo ahde enya na gba nyimi u na.

Egan na ci a fe tan Layi saranyi ebo kamin ndondo gwazunma eba u ga be na, eba u ga ewo laya gwazunma u, ci ake shi enyazhi ya u wunga kezhe lo emin na.

Efo be danbo na Ndaman shi zantso woro na, nyimi u ci a yakpe gan wun a de zantso nya panyi, anma na gwazunman na be na, eba fe twarya zantso nya panyi yi u. Dagan foga o ga Layi fe la nyagban be gwazunma eba u nyi o.

Ndaman be Layi de egi na eyigi u yi Mamu na, Ndaman de cincin ya Mamu saranyi. Mamu ga jin enya na ge a na, nna u ci e nan wu, nda u a fe suwun be nna u nyi ebo wun e wa enya na a la egi u tigi a na koman nyi nyagban u a na.

Mamu de zantsopaci na e la u lo kpikpe nda nasara na, ahbe nya wurumi na. Fondondo zantsopaci na ga e la u lo, wunma ga e la u zhin, kagan wun danbo a nda u ga pa u lo.

Efo be danbo na Mamu fe zhin daga kpikpe o na, zantso ci a nyi. Zantsopaci ci a tinya ci a yegboro zantso kpe ebo wun cin u le wunga yi enya na a ye yegin ya u na. Wunde lagwatu enyazhi, zantso fe ca etun nyi lo, wunfe ya gbere yegboro nya zantso ba. Wunde gan wun a kpe gbako na, ga wun leye gan mama dan zantso bo a nyi o, gura u gbaugi ga danbo o. Wunfe tiwo fe ye Mamu anma wun zhe u gan. Zantsopaci fe tigi, ki min a da gan ya nbo bo o, oh! Ye ba min a zo yina a nin ree.

Wunfe sanin sayi emin ndaman, Ndaman ma fe ka Mamu ebo wunde mana wun a la u lo na. Mamu a tinya zantso o wun tinya, wunfe le zantsopaci ye e be fe tigi, felo kura shi yegboro u.

Babo egi min dan o, wunjin Ndaman. Zantsopaci fe gan, zantso a nyi yeko, minci gan min e ye u jin, min sajin zona min le Mamu ye be a.

Ndaman gan, bandondo woga la egi min dan na, da da u wa tinya, kamin min jin enya na a man fi etsugi wo a na". Bana Ndaman danbo fe gangan na ga Layi zhin emin o, wunde wo gan Mamu a ya, wunfe zhe gba fi gi. Kasa! Egi min ree, Soko ki min jin wo e woci man mincinle aniga o?

Ndaman fe yi tsukunlacinzhi sanwogi gan zantsopaci u a egi u yi le. Ndazhiko nayi zantsopaci na fe tan u gwa gan wun jin wun nyi a.

Bana a dan Ndazhiko ci fe tan a gwa na, ga a yi Ndaman sanwogi o gan, aga yi zanazhi wan egi u na, wunma u ga dzudzu gan wun a yi tsukunlacinzhi ma, ka cin a, aga egi u wo. Sayi wunga wo san a, zawunci zhi fe ba sanwogi.

Eka fyagi nyi, afe zhe be. Agan wo ge wa le egi wo ye, gbali kpautsuntsun eda guwo ga wo a la be o, yi ma ya wo e foguba. Ndaman gan wunde ewo yiri wuncin a ni, agan wo a be le ekun egi wo ye dan o na, Ndaman a'a, ye ya min da fo gutsun, zawunci gan efo guta ga gogan, wo ma ya ewo a, wo a le egi wo ye shi yegboro wo bo, etsugi ma a danbo a.

"Ndaman, dada wa ewo ebo nyandondo a jin Mamu ma, enya dede ga de Mamu, toh min a fedun nbabo be a". Layi gan I.

Ndaman a Layi cin le, wungan wotso kpe gan min de ewo wuncin a, kacin a Mamu a dan nbo be nyi i gbani.

Bana Mamu dan na, wuntso fe wo man, enya manazhi zawunci zhi fe shi ya wun o, wun ke a ce enya nazhi wun e gi emin o na.

Anma tosun nyagban Mamu dan emin u bo, wun a saye nyamanci u zhi, ci a fe tigi gan wun a da emin.

Na zanazhi la Mamu zhe be gan e wa ewo a na, Ndaman man a tangwa gan a la wun a sake, zawunci ci be a ewo zhe gbali kpautsuntsun eda gutswanyi. Anma yegan a cin u zhin be a. Aci ke a Ndaman din tukpa kede wun ga dzodzo gan ya tsukunlacinzhi ma. Layi ma dan nbo o, wun yegan wun a gi enyagici a ebo nyagbanshekpe na la u na.

Zawuncizhi ci zhe sanwogi ya Ndaman ma, agan efin gutswanyi nya lozun i ga wun a la ewo be o. Wunga u dan gura, wun la gura wunci u dan tako cigban mamugi o na dan бага o na. Aga ewo ba wunci a din wun a le egi u ye a. Ndaman gan wunga ba Soko ahde ewo na a din na. Efin guwo ya lazhin I ga a zhe sanwogi ya Ndaman nyi o, wunfe lagwa la gan efin gutswanyi wun gun. Wun a saye egi, wunma fe ba gan nyandondo a jin egi u ma.

Eka a tun na Ndaman a la ewo lo na, wunde tun eba cigban wunci, sanwogi u fe zhe, agan wunga la gura dan tako Cigban Mamugi o be ma, wunfe u dazan u lo tako, wuncin a da gwalo wun a le cigban konkeni ndoci ye na e zheye wu bana e ya eba fi na. Ndaman de tun бага wunfe la gura cici. Kamin wun tun emin na, Layi fe zhe sanwogi fi eba u gan Mamu zhin emin a ni. Ndaman fe manin, wun tun emin na, wunga n Mamu a jin wo enyandondo a koh? Mama gan a'a , zawunci a ye dan min wangi nyi, afe ya min enya manazhi.

Ndaman gan, "dagan yina, min ga fe la wo lo kpikpe o, min a wa zantsopaci ndondo na afe la wo e lona. Kamin a be a yi wo e be na.

Aciga ga Ndaman na jin o, wun ga fe be la egi u lo kpikpeba o, wunci fe tswa egi u ke ezhi na.

Zunma etswa nini o, na Mamu jin emin na. Wun na daga kpikpeba o ci fe zhin be Nda u nyi zantso o na, ga Nda u kpe zantso gan wun a zhi eda ya Mamu o. Mamu ci taye le nda ndoci ye e gogan, wunfe yi Nda u gan, "Nda min, wo le nda wunci ye na e gogan na, wunda mini zanazhi la min foga na, aci la enya manazhi ya min na.

Ndaman sanin ci da tsun bagi wunci, wunfe lagwasun gan ahde bana wo a lo na, fondondo nyi na yigbe, foeni ma yi nya enyatso. Toh yina min a wo de a ni, tsukunlacinzhi fe wan nda bagi wunci.

Tsukunlacinzhi gbin u gan enya na la wun la Mamu na, wungan, nyizagi ndoci ga etun ya wun o.

Tsukunlacinzhi gan toh, wode egi sanwogi nyizagi wunci wunga eh, wuncin ga to ezasangi u min de. Ndaman de cin ezasangi wunci le na wun a zhe nyimi u, egan fe ka u ye.

Tsukunlacinzhi fe da wan Layi, laye fe tan Ndaman gan wun fa be u nyi eti enya na wun jin be Mamu i na, anma Ndaman tso ga la wunci jin acin o. Ebo kamin ndondo wunga gan ya u gan wun e wa ewo wungan wun a la. Anma de egwa na min tan wo a na nyi a, min a gan ya wo e gan Nuguci min wo man a, wo ma dasan. Min wa enya na min a jin na min de, yekpa na ci lo min dan o na.

Ndaman ci tan nyimi u gwa gan wun fa be u nyi, wun a zheban a ni.

ENYA NAZHI E JIN GUNCITA O NA

Woye be Gana e jin yawo na de eya guwo a ni. Atso ga le dozhi ye o. Kamina ah dan kpikpeba ntacinko o na ga a ca dozhi nyi wa o, na a dan kpinba nya zogi legenlege o na ga a jin yawo o. Eya nini a gogan hari guta Woye la de ewan, kanga ga nyagban u be a fushe gban o. Wunci be gan ya eba u gan a be a da guncita ebo a kpe enya na ge jin a na, Gana ma gan wun a lo a. Egi daga eba Soko bo wun e be o, kamina wunga ba Soko na wun a ya a, wunma ga ke ba Soko be, wun a la egi ya emin yizhe bo a.

Woye a zhewun be eba u nyi be egan na na e, wungan ka eba u a lo guncita a cin a le a, ah be a da eba zana e la cigbe konnu ya na. Tosun Gana gan wun a lo a.

Aciga a fe jin u hari yawo a tun eya gutwaba, na Gana leye kede Woye ye gan wun a lu gwa a na. Wunfe gan nyimi u wun lo ca cigbe konnu nyi fin, anma wun a fin a. Enya na Gana kpe a na, gayi gan nyimi u e fin cigbe konnu na a jinjo. Gana gan acin na estwa gutsun I, Woye gan Gana ga kpe gan bagi wunyi o ahbe a da guncita, ebo wunde e leye gan ade enya na Gana e so na wunga wun a wangan a jin tsogbere ya wun a nyi o.

Gana gan toh abe a da guncita, a tun guncita na aci a gberetso na. Ezaboci gan Gana de Nuwan-yavun nyadyan. Ezaboci de gan acin, Woye gan asha wo kpe, wunga woci yegan wo a be guncita tun ji fo a nyi o. Yegi wozhi ci e gangan dede ya min kamin ndondo gan min ga magi to nyi o. Gana de fe cin nyimi u le wun gan nyandondo a. Ezaboci gan, ye de kendo yi a jin Woye ci u de ewan vanyi na, yiga Nuwan-yavun wo e go, yici a la u dan nakan Woye o watoh *artificial insemination* yi a jin o. Anma sayi be ewo e.

Gana gan ewo jin ezo a, ebo ka wun go min a gan wun a jin a, Woye a lu u gwa a, edunfe afiya ma a dan emin a. Woye fe manin fe dajin ya eba u, ewan ga dabe yegi eba u zhi a sa u zhi be a.

Zuman etswa nini o, ga Gana be Woye e zhin guncita o aci la Nuwan-yavun nya Gana dan nakan nyimi u bo o be nyagagizhi nyi o. Tsoci ma gan eka a tun a ni na, Woye be a de ewan.

Lukpan be Kashi a jinjo na e wa dozhi na, aci be a yawo jin. Kashi a fe nyizagi na e wa gan wun fyawuya a na, wunde u fi u wo man kamin ndondo. Tun na a jin yawo na, Kashi e jin enyagici ya eba wun nyi a. Den bo eba e shi enyagici o ci e la zhin emin aci e gi. Kpata Lukpan a naye be cincin na wun de ya Kashi na, nyimi u ga gan enya na wun a gi na, wun e gun ka gika nini a, wun ga nan kparanyi gan wun a da wa enya wunci za. Ahde etun na Kashi e jin emin eba o na, sayi de wun gi, wun ci zawugi le, wunma u lele. Efo Kashi, ede fo, eba tadzu ahbe etun nake nya emi I, eba u ge jin o. Anma na efa na Lukpan go etunba o ebo yawo na wun a jin na be a zo na. Lukpan

a egi tun wa ya nyimi u, wunma a egi tun din tukpa gan wunga jin enya na a nyi nyimi u nyagban ma.

Aciga a fe danbo o hari yawo a be a gun etswa gutsun, Kashi be a de ewan. Egan o tso ci ke a bi ye gan gbani, eba u ci a fe layedan u ke egi dzakangi na. Sadu o, wunga eba san gan madan e gun u, enya managi wun a gi o, eba ga da shi zhin, wun gan wun ba u nyi gi be a, wunci a gan woro wun e wa o.

Lazhin ndoci, Lukpan a nyimi u ti kpamu etunba. Nyimi u gan wun ge e zhin wun shi londzuru be epuko e zhin ya u. Lozun a jin na eba a cin etunba na, wunma la zhin a, Kashi de fe cin efin le, fe tu eba u ye. Wunde la sanwogi u gan wun a zhe ya eba u, ga eba u tso zhe sanwogi ya wun o. Wunde la sanwogi, bere eza bagi ndoci wun wo o, zawunci gan zantso zana wun sanwogi nana a nikin, wunma afe kpandara tsutsu u. Sanwogi na Kashi lagwasun na fe ya ci kin bo o, wun a gwa ta eti o fe kpogun. Egi tunzhi wo e gun kpo u na a fe bici tinya, a wa enya na jin na a de a, sayi na a wo na Kashi a tigi ce e gan "Kasa! Cincin min, Kila woci a min ya o, zhi a layedan min toh egi yi o? Afe gbani min de eba be a, egi min ma a de nda a. Egi tunzhi fe zhe gba fi gi, afe ta Kashi gan wunga tigi ma, ebo wunga be tan afiya nya egi na dan gbako bo ma.

Kamina Lukpan tsu na ewan yi tswa gunni, Kashi ye gan wun a gi enyagici a, kamin ndondo wun a fe kpeye Lukpan.

Ndazhiko be nyimi Haushe jin yawo na de eya gutwaba. Kamin a jin yawo na, Ndazhiko a gan ya Haushe kede egi bagizhi wun e wa o na, ebo aga gboka o, ci a ke gigun eyigi u be o. Nyizagizhi ma a da emin ebazhi, egi na aga be ma na a la eyigi ebazhi. Egi bagi ba u gan nyizagi, wunma a ba u na bagizhi a gan nyizagi na. Haushe de ewan na, Ndazhiko fe ba gan wun la u fe egi bagi, ewo egi bagi wun shi o. Nyimi u ma gi na, wun a zhe nyizagi, nyagban Ndazhiko a nyi anma wun gan ya nyimi u nyandondo a. Tun na wun a zhe egi caba nya ba a na, wun a nyagbanyi u so.

Zunma eya guba o, nyimi ke a de wan, nyizagi wun man o. Ndazhiko a zhewun wangi nyi, nyagbanyi bo wun dan kamin ndondo o, nyimi ga jin enya koh gan enya na man fi wun a na wun gba u dzu. Ci afe gangan dede ya nyimi u kamin ndondo, nyimi u ge e fa ci kata efa o, wunfe gan u gan enya na wunma jin na ga dan o na, sayi enyagici wunci e ke tsa nyizagizhi tinya.

Egi Ndazhiko zhi ge tinya, wun e dasan a bo a, egan be a biye na, wunfe ya enya gi a ebo wun le enya na nyizagi a jin ya u etsugi bo na. Wunga tinya lazhin I, sayi yeshi ebo de wunga le egi nyizagi u zhi ma, nyagban ci u lu nyi gan panyi ma.

Foeni, egi nusa nya Ndazhiko wunma a, kamin wun tinya be lazhin I na, nyimi u a gan ya u wunma dasan a. Ndazhiko gan kamina wun gan nyizgagi wun a man o na, wuntso u da u laye dan a, ahde enya na tu u bo be egizhi i na, wun a jin nda ya egi nyizagizhi a sayi bagizhi i.

Haushe fe tan Ndazhiko gwa gan a be a la egi a la da guncita kamin wun tsu na, Ndazhiko ma fe tinya nbo o, wun da san a bo a.

Nakan egi a biye gan panyi na, Haushe au lada guncita vanyi, ezaboci ma gan a lotun lo ya u. Haushe de ewo a na, eba u ma a ba u jinre a, wunfe da kun yensunsun u fe de ewo.

Yeli u nyi, eba de le egi nusa ye wunfe gan, "ka cin a, wola tso a," Egan a tan Haushe na wun gan" Ndazhiko, sudan Soko re. Kagan a de nyizagi yizhe bo a, a de wo man, woma a ke de min gan nyimin a, woci o ke kpeye gan wo a de egi bagi a.

Haushe ge be a de ewan, Ndazhiko ci u jin gangba gan ka wun man egi bagi gbani a, wun ka kezhe da emin nyamanci u zhi, wun ma a jin yawo woro na a man egi bagizhi ya u na. Haushe lo guncita, ezaboci ci cin u le, wun a gan u gan ebazhi wun a man o, bagi be nyizagi i. Wuntso ci fe manin.

Zunma etswazhi o, Woye fe san eba u daga ele o gan egi e be dan yeko o, Gana ci sanin vanyi fe ku kara nazhi gonyi a la lo guncisaba na. Wunfe la nyimi u gadan zantso, wunci fe bici be zantso i ebo nyimi u a be magi nin nya zantso o ma. Ahde tun guncita ezafoci fe da gun a, efa ba Woye jinre lo kata bana wun a fo na, Gana ci a mitu ah ta zunma o. Ezafoci zhi gan wun fedun kata bana e ka ezazhi na, ebo a lugwa wun la mitu ah nyi a. Aga e wa enya, atso a be tsun u.

Bana Gana fedun shi na ga Haushe fe be o, Gana le kendo gbako yi na ye wun a gunye u. Ndazhiko ma ta zunma u bo, ci fe gangan dede gan wunga ba Haushe wunga ma egi bagi ma, emin nyamanci u zhi e ka o. Gana fe cin Ndazhiko le anma wun gan nyandondo a.

Ndazhiko a fedun tso Gana, wun a Gana samin wun ke a ca ebo nyi da. Nyizagi de shishi gan wun a man nyandondo a sayi egi nyizagizhi nazhi a gigan wun a na, wunfe zheye wu Gana gan, egi bagi gukin wo de o? Gana gan min de egi bagi a, ka nyizagi Soko la ya min a. Wun a jinfa na min jin yawo na, min ma e ba be Tsoci gan nyimi min wun la u fo, enyandondo a jin u be egi i ma. Ndazhiko gan Gboroci. Gana gan, wunyi nyizagi ko bagi, egi a yi kpata o, wu de a de nyaba wo leye. Ndazhiko gan gboro wo ta o, anma bagi ba min gan, min ma a ganya nyimi min a ni, wunga man egi bagi gbani, min ga u ya, wunga efo ko da emin nyamanci u zhi

Gana gan, wo e jin enya ke rakpeboci na, bagi toh nyizagi sayi na Soko ga gan wun a la ya wo e na. Anma jin enya na ga ba wo e na.

Ndazhiko gan, eh! Enya na ga ba min na min a jin o, tun kamin yi jin yawo na ga min ganya nyimi min gan min a jin tsudo ta wun a nyi o, ebo acinga wunga man nyizagi gbani, wunga dzun emin min bo.

Ndazhiko de wa gangan su u, ga ezafoci be tsun Ndazhiko gan egypta nyimi u a gun, wunma a gan ka na wun e da egi gwa na, nyimi u a bo. Etun a lo ya u gbani, ebo acinga o e wa gan wun go min na a lotun ya u na. Kamina ezafoci fe gangan be Ndazhiko e na, kanga ga a la Layi be o.

Ezafoci Nnadzwa fe gan ya Gana gan nyimi u a magi bagi, anma nyimi u efa gbani sayi eka degi wun a le u ye o. Ndazhiko gan, nya ba wo a ge, egi caba nya wo e yi bagi. Gika guba de gogan, Ezafoci Nnadzwa fe be, wungan Ndazhiko, nyimi wo a magi, egi ma yi bologi. Ndazhiko gan, wunjin wuncin min e wa wo a, bagi yi o? Kashin. Ezafoci Nnadzwa fe gan nyizagi yi o. Ndazhiko fe zhewun fe gan nyimi ga cin guncita dagan бага o sayi emin nyamanci u zhi.

Layi a man ebazhi, bagi be nyizagi i. Nyamanci u zhi ahbe nya eba e fe manin saranyi, ebo kuci Lukpan a de egizhi, a ke a jin sanyi ebo egizhi a kpe nda ye a.

Haushe de santu, wungan ezafoci, babo egi mizhi dan o? Ezafoci gan egi nini wo man ni, egi nyizagizhi. Haushe gan a la egi baci a be kamin wun zhe guncita kpe na, ezafoci de a gigi ba gan egi nini wun man o, wunfe da la egi nyizagi na Haushe ma na be ya u. Haushe ma yegan wun a go a, wunfe gan a da yi ezaboci a be, ezaboci de be na, Haushe gan, ezaboci, etswa nazhi gogan na, wo cin min le be nyagagi I na, wotso ga gan ya min gan ebazhi min a man o, bagi be nyizagi, toh babo egi bagi na min man na dan o? Ebo nyizagi ye la ya min o.

Ezaboci gan, Haushe, a nyagbanwu. Egi nyizagi gbaugi wo man o, kamin ndoci yi e de bicicin eba nyagagi wunci o. Min e leye kede egun egi zhewu yi kanga o na o.

Ndazhiko da tsun Haushe na, wungan oku sagi na e man nyizagizhi na, wo a gi saranyi. Min a ga o saranyi ya enya na wo jin na, emin nyamanci wo zhi ga ma nyi o. Haushe fe tigi.

Gana lo eba nyimi u na, wun manin ryatwa na Soko ya na. Wunga cin egi le wun cin nyimi le, wun ke dajin ya Soko be.

Bana Gana gan wun a tinya a zhe sanwogi fi eya u gan nyimi u a magi na, gan wun wo na Haushe e gan ya Ndazhiko gan kamin wun magi na, ezaboci cin u le na, wungan bagi be nyizagi wun a man o.

Gana de eya u sanwogi o na, wunfe gan u gan nyimi u a magi, wunde tun eyi guncita ye, eya u fe gan бага bo a yi egi nya zandoci o ni, gokati na gogan na ga a la egan be etunba a nyi o. Gana gan, guncisaba babo o! Woga jin wo be be daka nayi a wan ezazhi na, ebo kede ake a egi yi be na.

Gana fe lo da tsun Ndazhiko gan, min e leye kede gboro nyimi wo e ta o na, ebo eya min gan a yi egi guncita a bo o gokati na gogan na, be yi min lo eba nyimi wo, min de enya nazhi min e wa gbin u gan na.

Ahde tun eba Haushe, Gana gbin u gan zona, wungan tun na wo gan wo de ezasangi nya na ezaboci cin wo le gan eba wo a man o na, babo wun da o. Haushe gan wun dan sanwogi min bo, Gana gan wo a ge. Ahde cin sanwogi le, ezasangi danbo, ci ke le ezaboci ye dan ezasangi wuncin o.

Haushe gan kamina min wa u na, ezaboci fe jin enya ndoci kanga, wun kpe gan min wa wunyi a.

Eya Gana de tun guncita be zaeni ndoci I, Gana be zagubaba nyi fe da tsun ezaboci Bini gan tsukunlacinzhi a nyi o. Ah ma e leye kede a egi za yi guncita nana o na, ah ma dabe be daka na a wan eza na. Ezaboci Bini gan bicicin ah de eba Haushe bo, bicicin ma e ba kamin ndoci a ga e lotun be nyagagi wunci I na ebo a jin Soko a. Gana gan e, acinga o, wunga la min lugwa nyimi min wun kpe koh bagi wun a man, koh nyizgagi a ahbe egi gukin na wun a nyi na. Anma nade a yi egi za le a ni guncisaba nana o na, wotso ma ga cin Haushe le ci gan eba wun a man o. Wunma gan sayi yega egi la ya u na, yi ya ya egan nana shi babo bo a. Nyizagi na ga man bagi eza ci u yi la, wun gonyi yi ba u jinre ebo yawo u wun ga la ma.

Enya na min e wa be wo e gbani na, kpat eyi nyizagi nazhi magi yina na be eyi ezafoci min e wa o. Ezaboci de la kpata eyi be na, Eya Gana nayi Kolo na fe go eyigizhi, wunci gan kpata eazfoci a be ahbe egi mayiwo zhi i. Kpata zandondo de e go gun na. Kolo fe gan, yi de esan kede a yi egi eza guncita a bo o na, woga kpe gan wo yi u, gangan gbani kacina, yiga be a kpe wun a ge ya wo nyi a. Ahde zana gan enya na, afe jin dozhi le, Kolo gan tun na acin ye wa wun o na, min kpe enya na min a jin na. Kolo fe yi eya u nayi ezaboci ci de guncita nya titacin u na gan wun be be zanazhi e lotun kata yekpe loye u bo na. Ahde tun, zandondo le eyedaya ebo a enya la ba eye.

Afe go egaya nya nnazhi be nya egizhi i, aci a eyigi ka ba ndondo o, ezaboci woro tso gan wun a la ezhe be da efo gutsun.

Kolo gan zandondo kpata zanazhi a go egaya na a ya guncita a sayi ezhe ga dabe.

Zunma fo gutsun o, ezaboci fe be ezhe e. Kolo de cin ezhe le wun gan, Haushe ezhe lawu kede egi wo ga dan be wonyi o na, Woye wotso acin, be Nnaguye e. Nnaguye ga gun a zagunni na magi foga na o. Kolo cin Layi le na, wungan Layi ade enya wo e wa gan kamin min lo yegboro na, Layi gan a'a.

Kolo gan Layi wunjin wo wun egi nanazhi a, Layi fe zhegba fe gi, wunfe gan, na eba tsu be gokati nini I na, ga ewan zheya o. Min fe cin daga kata fiti o minci nikan, minci gan min ga lugwa yegi eba minzhi ci be gan ewan danbo be a, aga min nya tinya e min o. Wunma a ge ya min a ebo min a da ye be kendo min e wo man emin eba o na. Minci be guncita ci a emigun be ezaboci Bini i be ezafoci Nnadzwa e. Ezafoci Nnadzwa ga zhe sanwogi ya min gan min be guncita vanyi o ebo a de zanazhi e wa magi na, minci sanin be dan o na.

Kolo gan, Haushe ezhe lawu yi gan egi bagi yi nya ba wo e. Ndazhiko de wo acin wo fe lo eba Layi fe da go egi bagi egwa u bo, wunfe gan Bosoko, Kata zhiko gonyi ye la zadede nazhi lo o, ade nyagban ga de gi a.

Wun a ke zana gayi nna nya nyizagi na, Kolo fe zheye wu Woye, wungan egi wo e dan na, ebazhi wo man o. Nyakakun wo e Gana, wo a zhe nda nya ebazhi.

Gana be Woye fe manin saranyi, aci fe dajin ya Haushe ebo kagan wun gangan a, ah kpe gan ebazhi Woye man a.

Kolo fe wan, Layi, Ezaboci Bini be Ezafoci Nnadzwa e. Ah ma ke gan a lugwa Bini be Nnadzwa e lotun guncita bo be a.

WO BICI GBEJI DA GUN EWANKO

Sogba yi egi guru, wun e kun zandondo a, wunma de ekpydya saranyi. Wun nakin na wun kpe nyamanci u zhi ye a, na wun yi eya guta na ga nda u tsu o. Ndagi u ci u go eba nna u bo ebo wun laye dan u wangi nyi, kamin Sogba wun gun eya gutsun na ga nna u tsu o, wunci a zhe ekungi.

Sogba a fe egi na zandondo yebo na, wun e la ciwan ya nusa zhi saranyi, wunma e gba dzakangi a. Eh yi eyigi u zuguba efo u bo, zandondo kpe u ye, a kpe enya na wun jin wo a na be enyazhi wun jin wo na.

Ndagi u nayi Ndakpan na yebo u saranyi, wun ke yebo Sogba gan egi u zhi, wun e wa enya na a kun Sogba ka degi na ebo wun a zhe egi nini kerente na eba baci u de na.

Ndakpan de nyimi nini na eyi gan Nnawodu na be egi guta e. Egiyi egizhi yi, Ndaman, Ndakolo be Nnadzuru i. Ndaman gayi Nusa emin o, wungan Sogba e eya gutsun i. Foeni ga nda nya Ndaman be Nda nya Sogba jin yawo o anma Nda nya Sogba dada de egi a. Sogba gan Ndakolo be eya guba e, Ndakolo ma gan Nnadzuru be eya guta e. Kpata egi gunni nazhi ci e fedun wangi be nyamanci a zhi, e gan nyamanci a sun a.

Ndaman be a yawo jin, wunci a ge aza guta dan nbo o. Foeni, Ndagi Ndakpan yi Sogba shishi. Wunci gan Sogba, wo kpe gan Ndaman a yawo jin a ni sayi wo e, wode nyizagi na wo e wa na? Sogba gan ala de nyizagi na wun leye kede de nyagban wangi ci a zhe nna ya egi u zhi na. Ndagi u ci gan, min ga la nyimi ya wo e, wo a wa? Sogba gan, eh, min a nan egan ye vo a, ye kpe enya na ga ge ya min na, kendondo dzakangi a wunkpa dakan na, wun a tsu nusa. Ndakpan gan, aciga ga wunyi o, wun ga la woci e ba min nyi o. Fe lo, wo a wosan min da foguba.

Eka fyagi nyi, nyamanci nya Nnadzuru fe yi u. Nda u gan Nnadzuru, wo a gun eya eshi be guba a ni, tun na wo yi egi eya eshi na ka min ga ya wo e gan wo wa eba tinya o. Anma tun kanga wo a e fe san na na be nyi nbo o.

Nnadzuru gan, Nda min, wotso kpe gan min la bagi be nbabo le a ni, woman gan wo e wa, min ma de zandondo sayi wun. Kagan min ma jin u yawo a, min a fedun wo be zandondo nyi a.

Nda u gan, Nnadzuru! Nnadzuru! Nnadzuru! Zugukin min yi wo e, wungan guta. Beke wo de eti a na, bagi wunci na a eti jin dzaga dzaga na, ci e dan tsanka wangi nyi a na, kpata egun u dan danbo o. Wunga wo gan wo e wa eba. Ah tabi wo e, zawunci ga yi dan nyagban wo bo toh wo gan u wo a. Dagan na wo de zandondo be a na sayi бага wunci na de eti a na, min a eza de ya wo e a ni. Kelo kezhin danbo a, bagi wunci ga wo a jin yawo o. Nnadzuru fe zhe gba fi gi gan wun e wa. Nna u gan wo gan u wo a.

Zunma fo guba o, Ndakpan fe yi Sogba be Nnadzuru i be kata edunfeba. Wun gan , "Sogba, wogan wode zandondo e wa, wo man gan minga nyimi tu wo e wo a nan min vo a. Sogba gan acinga min gan o ni nda min. Ndakpan fe zheye wu Nnadzuru, Sogba ga a yi eba wo nyi o. Wunde gan acin, egan a ka Sogba be Nnadzuru ye. Nnadzuru gan wun a wa yegi wunyi a, Nda u ma gan wunga wo a ebo wun a de bagi na ge gan Sogba na a. Min ga laye dan Sogba o, kendo min ma kpe u ye na, wunde nyagban wangi, wun a jin zandondo e gun a. Egan gan u sun a, wun e nyi eza. Egi na de dasun Soko na wunyi o, wun ke a daka lilici ku fi eti o. Liriku wangi ndondo na eza ke wa bagi o na wunde, yiga nyamanci wozhi o, enya na ga ge na gayi a wa ya wo nyi o.

Efo yawo be tun na, zandondo fe manin banbe Nnadzuru I. Ega nazhi be na a leye eye Nnadzuru kede wun e wa yawo wuncin a na, egan ma fe kaye ebo zandondo a wagan Sogba wun zhe eba nya egi u. Eya Nnadzuru zhi gan wun la nyagban u, wuntso gabe wo man yawo gan zandondo o. Nnadzuru a zhewun be a nyi wungan ebo na wunjin ye a gan ye be jin yawo a na wunga la yeci de misun e gangan o.

Na a pa yawo zona, Ndakpan be Nnawodu I a bayawo be yawo e yi aci ya epagi. Mini epagi nazhi a ya na, agan a lagwasun dozhi wangi nyi, aga lugwa zandondo wo min a ma. Nnadzuru ma u ga ba tan ga emimawo u dan tako bici kinpa nya eba u bo ma.

Yeshi caba yawo, Nnadzuru a kpako kata tsu, wun lugwa eba u wun gadan kata a. Kata ndoci bo eba da le o, tun na kata guba dan nbaga bo o na. Yeli u nyi, wun jin enyagici lazhi na eba a, tosun eba u gan nyandondo a. Sogba a la dan nyagban u bo gan tun na yawo ba Nnadzuru a na, wun a jin foguba kamin a fedun wangi dan nbo o na. Na yawo de etswa nini na, Nnadzuru be a zheban degi nyi, anma tosun wun ya eba u ye a.

Wunga tinya be lazhi kamin ndoci wun e zhi na sayi lozun, wunga ti eba kpamu gan wun a lo emin enya na, wun a ge da emin eya ndoci be. Sogba de gan nyandondo a ebo wun leye kede Nnadzuru e wa enya na a la suwun na. Acinga de ga Nnadzuru fe da nyi eba u ya dan ezhi bo. Eya ebazhi gabe emin, ka nuwan wun e ya fin a, kamin ndoci eba zun ganmana gan nyimi u wo man a. Foeni, Nnadzuru sunwo be Sogba e, kamina Sogba be gan wun a tinya nbo o na, nyimi u gan a de bana wun a lo na, wun tsu eko be giyeke e. Wun a giyeke sun gwa, eba u tan u gwa gan wun la giyeke ya u ebo nusa u e ka etunba o, tosun Nnadzuru a gigi ba gan wun a la. Eba u fe zhewun fe fe giyeke go egwa u bo fe kpe, Nnadzuru fe nakin vanyi sayi kata nanceta fe la etun, wunci a eti shi yeke dan. Wunla gan eba u a gadan zantso a ni na, wunfe la etun wunci fe ban bayele nya kaba bana eba fedun shi na, hari bayele ndoci a eyeda nya eba sa. Aciga ga Sogba be Nnadzuru fe suwun fondondo o hari yawo a be a kun eya nini. Foeni, na fe cin eba na, ga wun wo na Nnadzuru fe gan ya eya u gan ewan nya baci na wun a zheya na ga dan o na. Wun e wagan wun magi nya zana wunde cincin ya. Kamin wun gangan zo sanwogi o na, Sogba fe gba u dzu. Fe nan wu ba nyimi, fe gangan dede, gan asha nyimi u de eti a. Wunde nyagban a hari wun a etsugi wuya.

Yeli u nyi, Sogba fe lo eba Ndagi Ndakpan. Wun tun nbaga na Ndagi u leyi kede nyagban Sogba a nyi na, wunci u gbigan enya na jin na. Sogba gan min be a dabo Nnadzuru ya wo e, tun kamina yi jin yawo na, fondondo ga wun e nyi min nyagban o. Min ma e gan u nyandondo, minci ke lugwa ye wo min nyi be a. Anma enya na Nnadzuru jin gbani na, min a fa be u nyi, ebo acinga o, min e tan wo gwa wo lugwa min la yawo be Nnadzuru i. Ndakpan gan, Inyin! Ki go acin be o? Anma kamin wo gangan na, lugwa min yi Nnadzuru sanwogi o wunfe u be. Kamin Nnadzuru wun tun emin nyamanci u zhi na, Sogba a gan ya enya na la wun e wa la yawo na. Nnadzuru de tun emin, nda u fe gba u dzu, kpe ke wo de ti a na. Ewan na zandoci e wa ala de a na, ga wo be de na won zhe ya o hari zuguba, wo shishi a etsugi na jin wo nyandondo a na wuya. Nnadzuru gan, oh! Nda, enya na woci yi min na ga dan o na. Kamin yi jin yawo be Sogba e na, min a gan ya wo e gan min e wa wun nyi a, anma woga sayi minga u jin yawo. Minde ma a magi ya zana min de cincin ya na nyi a, katso miga ewan de be, min ga u zhe ya.

Ndakpan fe cin Sogba le, wungan epagi na min a ya wo e gbani na, a mitu nyagban wo e ga cin eye yi le ma. Sogba fe gan wun a yawo la be Nnadzuru i, Nnadzuru ma fe manin, gan enya na Sogba gonyi a jin a kpeya yizhe o na ga dan o na, anma wun yegan wun a jin.

Nnawodu gan, kasa! Nnadzuru wo a bici bagi nana nayi zaguru Soko na. Fe ba gan woga bici gbeji da gun ewanko ma de.

Zunma etswa o, Sogba be a yawo jin be Yagistu i, Yagistu yi nyizagi bologi na egan e gan u sun a na, wun yebo nyamanci eba u zhi saranyi. Wun e fa eba u nyagban kamin ndondo, wun e lugwa eba u zhewun ebo wun bo a, eba ma ga zhewun dagan denbo ci zhin emin, wunga zhin, ewunzhe e da. Kpata enya na wunga jin na wun e la san ya eba. Tun na a jin yawo na, ala suwun le a.

Nnadzuru o tso be da yawo, anma wun woman yawo u kendo wun fe kpaye na a. Eba u a fe binakuntici, kandondo ga wun e ti binakun be nyimi u nyi o. Anma Wun e ya nyimi u enya gi a, wun e wu lu fi u. Eba u yi ege finci, woga ege fin wuntso afe wunlo fin Nnadzuru hari nakan kpata ga zhe dzuru.

Kamin ndondo, Nnadzuru a fe kpaye kendo wun fe le yizhe be Sogba e na, kpata wun a naye be nanvo na wun de ya Sogba kanga na. Asha kamina nyamanci u zhi gan wunbe u la yawo u jin be Sogba e na, enya wangi a kpa ya wun o, anma wun leye kanga a sayi gbani na wun a zhe ngakpe na.

Egan titacin o tso, kamina wunfe wa magi ya eba(Sogba) wun a na, eba fe wa. Kamina wun e wa Magi ya eba nya gbani na, eba be titacin u la cigbe na a zhe ewan ya na ya wun o.

Nnadzuru wa zana wun a tigi kpe ci a wun giye u ya na wun de a, wun a nyamanci u zhi nyi nyagban a ni, ah ma wunda u jin enya ndondo na wunga leye gan safi etsugi u na.

Foeni, na wuyafya be a gangan ya Nnadzuru emin eba o na, wun a nyagban tu gan wun a da emin nyamanci u zhi wun tan a gwa gan a fa be u nyi, anma ga de kendo wun a jin wunla u gan be eba dede e na. Wun tun nbaga na, wun da le Sogba ye, giye fe zan fi eye Nnadzuru o, wunfe lo kura ci yegboro Sogba o gan wun fa be u nyi, Sogba ma gan wun fa a ni. Nnadzuru ci lo kura ebo yegboro nyamanci u zhi gan a fa be u nyi, bana ga wun kpe gan Sogba na agan wunci yawo be nyi na enya guru a kpa be u nyi o. Sayi na wun a bicicin na wun be kpe. Nna u gan, egi na ga gangan Nna u a lele a na, ka wuntso a lele a. Anma yi a fa be wo nyi a ni, na wo bici gbeji ci da gun ewanko na kanga wo be santu gancin o. Yide enya na yi a jin ya wo e wo gbani na, sayi de yi fe ba lo eba tsoci gan eba wo e wun lo u zheban.

WO KPE YINA, WO KPE ESUN A

Yanda yi eza bagi nayi ke eya shiba, wunyi za dzuru, wun a yegan goyi wun nyi o. Anma goyi gayi a gan wunyi o ebo ndako ndako u zhi yi goyi, anma Nda toh nna nya ba u zhi yi Nupencizhi. Wun wunkpa saranyi, zana de gunye ezazhi wun nyi o, wun e wagan zandondo wun fyawuya a, ebo yiri nyagban na Yanda de na, ezazhi e jin u gun kamin ndondo, tosun wun e gan nyandondo a. Wun gayi egi nusa nya nyamanci u zhi o, wun de yegi gutota, nyizagizhi yi guta.

Kano bo Yanda shi, baga bo ga wun e cewo o, Nangi ma ga wun e kun e. Ezazhi ma e shi nangizhi be u nyi saranyi ebo wun e kun enya malo a. Anma kemina wunyi dana wunde egi a, nyimi ndondo na wunga jin yawo be nyi na e la yawo la ebo ah la man egi a. Wun jin yawo be nyizagi gutswanyi a ni, zunma na nya gutswanyi la yawo na wungan wun a jin yawo be a, wun a lugwa nyizagi ndondo be fyawuya emin u bo a. Nupencizhi gan, " enya na Soko ga ka na, ah de zana gan u wo na". Foeni, Yanda ci le Nna nyizagi ndoci ye na a sa fi u na. Nyagban u bo wungan wun gonyi wun wa nyizagi gbani a ebo enya nazhi jin zunma o na. Zunma etswa nini o, Yanda dan o na ga wun taye le nyizagi wunci ye be o. Wungan kagan wunjin enya na Soko ka na, wun a le nyizagi wunci ye be. Wunfe nakin dagan bana wun fedun shi na, sayi eba nyizagi wunci. Wungan, Kube yigidi I, dagan bana min fedun shi na ga min le wo ye o, min ma gan sayi min ga dabe a gangan be wo nyi. Nyizagi wunci gan, egan eti ki bo o?

Yanda gan eza enya wangi min be be nyi o. Wunde etswa nini na min ka o nyi leye na, na min ma le wo ye na, eye wo fe bana ke tswangi na, wo a safi min saranyi. Kamin min be na, min gbin gan za ahma gan wo de yawo a. Nyizagi wunci gan acinga o, kici jin o? Yanda gan, "woga go, min e wa wo be yawo e. Anma kamin wo zhe gan na kiye eyi wo nyi o?"

Nyizagi wunci fe gan, Asha na wo gbin gan za na, a gan ya wo e eyi min nyi a, wo gbin gan ge a.

Yanda a nyizagi wunci tangwa bedzo wunci be gan eyi u yi Shetu.

Shetu gan kamin wun ya Yanda ezhe u na, wun e wagan Yanda wun kpe gan wun jin yawo zu gunni gutswanyi le a ni. Yanda fe gan asha enya nini ku ah be o, mintso jin yawo zu gutswanyi a ni, kpata nyimi min zhi a gan be minyi ebo egi na ala man a na.

Shetu gan, egi man ga la yawo minzhi cin la o anma, yawo na min jin zunmago e na, Tsoci be twarya egi bagi ya min. Enyazhi be jin na, yawo be a la, egi dan eba nnako u bo dan Sosa o. Wunyi egi eya gutsun, eyi u yi Ndatsu.

Soko be a jin kpadenyi be dozhi I na, zunma etswa gunni o, Yanda be Shetu I be a yawo jin. Aci dan be dozhi i, cincin afe gboka fondondo. Na yawo gun etswa nini na, Shetu a ca enyagici nyi kun dan dzuko o, enyagici ke zhira, kpayi, mayi, Ezo be kaba e. Yanda ma ahde yegborolo woce

u bo, nangi nazhi e kpa ci e kun na a dokun gan panyi. Panyi nangi e go arata gan a, anma gbani wun e kpa kpako koman na tu aci na. Hari wuntso ci a emin u yejin, toh kaba bana wun go ezazhi dan aci e le na, tona zawuncizhi e yegan a ya ewo a na wun gbin a gan a. Anma wunde yegi ndoci na e be dagan Makwa o zuguba eya ndondo na. Yegi u wunci ge gikini be zanazhi e le emin Yanda o na, atso ga wo gan wun e be zandondo e da wa ewo na wun a la ya u na, kacin a wunga zawunci nya. Eyi gwazunma Yanda yi Kyatswa. Tun na Kyatswa lo yawo na, wuntso la de egi a.

Yanda de kata guwo na wun la ezazhi fi aci e le na, guba nakena wun au la cici ebo wunga de ega na wa u be na. Kata nazhi de kata edunfeba be kata ele nini I, vovonta be nanceta dan denbo o. kata guba ge gan vovonta nini o ahbe nanceta nini nyi o. Yanda a bana wunda na mangoba, wun be zanazhi e le emin u bo na e le dozhi ye a, ahde a fe wo sansan dozhi i. Sayi wunga tinya bana wun danna wunci magoba lo zumanta bedzo kamin wun le a ye na, koman atso ka be yegboro kamin a le u ye na. Wun a emin kpata magoba be Kara e, wunci ke a Kara jin ci a mini u gan be zawuncizhi I, kpako tetengi ga wun la danbo o na ah fe da lo kapa ah na o.

Ahma enya na Soko riga tu bagi ndoci na, na a fedun wo be nyizagi nini nyi a na. Zunma na yawo Yanda be Shetu i gun eya nini na, ga wun le nyizagi ndoci ye gan wun e wa o, nyizagi kenci ndoci na e yi gan Goggo na ga wunfe wa o. Aci be a yawo jin be dozhi i, kanga Shetu yi be ewan nya etswa guta e. Tun na Goggo de be emin Yanda na, wun yegan wun a shishi afiya be Shetu nyi a, kamin ndondo ga wun e suwun be Shetu nyi o. Shetu e dasan u bo a, emin wuntso fedun be tsudo zhi kakanyi le a ni, wunma kpe kendo edunfe yi be tsudo e na. Goggo ga ca, wunfe da fedun shi kapa nini o, fe cin u le. Anma nyagban u bo wungan fona Goggo ga egwa la tu u na foga ga wun a kpe za yiri na wunyi na o. Shetu yi nyizagi na e wa yegba ka degi a na, wun e kun zandondo a, anma eza ga dzodzo wunci kun Shetu wun a jin nya u ga, wun e lu zandondo na ga kun u na. Wunma kpogun wo saranyi danna, anma ebo ewan na wunde na, wun a eye u la gubaba fe cin Goggo le.

Foeni, Soko ci be a Goggo macinle. Bana wun danbo ci fe gan egan dede nazhi wun da ye egan eti Shetu o na, wunfe gba Shetu dzo. Shetu de nakan, wunfe la u dzo ga, eye Goggo a zhe dzuru, Shetu fe wu elu fi u. Zanazhi dan emin a bo na fe bici be vanyi ebo Goggo Fe kpogun gan a be a bo wun u. Ah de tun бага, afe tan Shetu gwa gan wun fa be u nyi, ebo toh Ewan na wunde na wun gonyi wunfe u suwun a. Sayi na Shetu Wu elu fi u wangi na ga wun be lugwa o. Goggo lagwa eba u wun zhin emin wunci u dabo ya u. Yanda de e tun emin, Goggo lugwa wun fedun a, wunfe gan Shetu wo elu fi u hari wun a toh ede u le. Enya na Goggo kpe a na, tun kamin Yanda wun zhin emin na, ga wun wo enya na nyimi u zhi jin na o. Ndako nayi zana e le dan emin Yanda o na ga san dan wun nyi o. Yanda fe gan, Goggo, wo sudan Soko a, kan kici Shetu le ede wo ya o? Wo shishi a ede wo leya woci e wa zunwo ta Shetu. Asha wo gboka o tso a, wo shishi da wa wun hari ewandeci au gi. Wunga ge ya wo nyi o, esun wo a wa Shetu wun a, talo min gogan. Egan nya Yanda a tan Goggo wuntso ci fe tigi. Yanda kpekpe eba Goggo o na, wunfe da tsun

Shetu. Wungan, Kila woci a suwun o, kagan wo tswa nakan wo nyi a, wo gonyi a tswa egi min na dan gbako wo bo na. Shetu gan, Oh! Kacin a, wo kpe egi wo dan gbako min bo, woci da la yilandzuci be emin gan nyimi. Min de a shishi sanyi, yilandzuci wunfe u enya na ga ba u na, Yina min a la wo za yiri na min yina. Anma wun a jin yebo gan min yi be ewan e, kacin a enya na min Shetu, egi Ndakpan a jin be u nyi na , wun a wagan wun gun ka fifingi min yeko bo a. Yanda de cin Shetu le, wungan nyandondo a. Yeli u nyi, Goggo fe be eba Yanda gan wun a shi emin u bo be a, ebo acinga o, wun la dakagi nya yiya u ka. Yanda gan wun a ka a, ebo wunle enya na la egan wunci be na. Acinga Goggo fe gan Yanda sun gan wunla dakagi nya yiya ya wun o, wun lugwa Yanda wunde edunfe afiya be a. Egan be a gangan ya Yanda na, wunfe ya Goggo, бага bo ga etan nya Yanda be Goggo e zo o.

Foeni, bana Shetu gan wun e jin nyagici na ga wun wu etan ndoci gbako bo o, wunci kpogun yi Nnawodu nayi nyimin Ndako na gan egi e be reeee. Nnawodu ci nakin kparanyi dagan esa o na wun fedunshi na sayi eba Shetu. Nnawodu fe fo Shetu, egi nyizagi Shetu man o. Wunma dana dzuru gi i, ci ke yi bologi. Yanda de e zhin emin, wun a wo sansan ezazhi dan emin u bo, edazhi dan yakun misun o, wun wa enya na e jin emin u bo na wunde a. Wunde gadan, Nnawodu gan nyakakun wo e, wo a zhe nda yina. Yanda fe la yegun lo kin fe dajin ya Soko, enya na wun e wa a jinfo na, yina Soko a twarya ya u. Zunma na nyizagizhi kpekpe na, wunci a ke Yanda be nyimi u nyi toh egi. Yanda fe gan nyimi u wun la eyigi u ya egi a, egan a ka Shetu ye, Yanda gan egan a ka u ye ma ebo kendo wunfa nyagban be bibe nya egi a nyi na wun gbagba a. Shetu a eyigi ya egi gan Hadi, eyi nya Nna nya Yanda. Yanda gan nna mitso gbangi, Tsoci a lo wo e gwa ya yi.

Na ah man Hadi be efo gutwani i na, ga Yanda tunza fi yegi u zhi gan wunga ba Soko a jin gugunyekan nya eyi Hadi wunga gun gokati guba yizhe o na. Na wun a ke sogbazhi a jin gugunyekan o na, Kyatswa fe cin. Zanazhi e le emin Yanda o na de e taye la u ye, afe ye ebazhi jin, nazhi e wan enya dan na fe wan enya zhi Dan, nazhi a fin ba na sanin au fin kamin Kyatswa wun ma be gwalagi a na.

Yeli u nyi, na ezazhi wun Soko nya fafa zo na, Kyatswa fe lo gwalagi baci. Wunde e tun, wungan toh min be a ni. Min ma kpegan tun tsuwo ye a de esan a ni gan min a cin a ni. Toh, min be a ni, ye ma kpe enya na la min be na, wuncin gan sayi miga gan u za. Ahma tukpa pa ela eza pa enya tan a. Ewo nya emin na ye ele dan wunga min be nyi go zhin o, ebo kagan min be ezhi ba bo a, ye yegan ye a ya ewo emin ya nuguci min nyi a. Min gwazunma u Kyatswa dabe a ni a go enya na to nuguci min na, ka wuntso gbomin wo be minyi a. Min yaye da efo guta, ye la ewo na e be, kacin a, zana ya ewo a na ga zun tinya nbabo. Min ma e jin zanazhi e ya shikan zhi ebazhi o na ci a ta emi dzu a na gangba, ala zheban kacin ah atso ga dzun nbabo o. Enya na min be a gan yaye na ga dan o na, zana ga da ba loba Soko na wunfe u da u ba, nama ga da lele na wunfe u da u lele. Min Kyatswa de a egan gan zo a ni, sayi minga wosan ye, koman sayi min ga ye zhin.

Efo gugunyeke eyigi Hadi tun na, a eyigi la dan u tukpa sokowunba na tsoba emin Yanda na. Na a la eyi dan tukpa o dzo na, bagizhi ci enyagici. Nazhi a la enyagici lo emin na a la da. Efin guwo be nini nya lazhi be tun na, nyizagi ci ca gugunyeke nya ba. Nyiazagi kakanyi zhi be o, nazhi a jin rukoto na be, nazhi a gi enyagici na be, atato nazhi e ke la nyagban be dozhi i na a gunyeke baka o. Ahman gbata de da emin a kamin efin gutswanyi wun gun na.

Wun a ke esun na Kyatswa a kezhe lo Makwa na, Ndako gbaugi ga la ewo be a ni o. Zana ke nazhi yegan a ya ewo e, Kyatswa gan atso kpe za yiri na min yina tosun agan aga min tofi eye. Ah tabi a, min ga enya jin be a nyi. Kamin efin gutota nya lozun, na Kyatswa kpe gan zandondo zhin emin a ni na, ga wun ku edetikpe gan wun a lo gwalagi baci o. Wunde wa tinya ga zanzhi e le emin Yanda o na fe be o, aci gan Ya Kyatswa fa be nyi I, ewo ga la gun a nyi o, wunga la woci le yi ye a nyi o.

Kyatswa gan, oh! Ye a jin yebo Soko, kacin a enya na min kpa a jin be ye e na gbagba a.

Wunfe go ewo, sayi eba yegi u. Wun tun eba Yanda na, wungan “ toh min a ewo go a ni, wunga ba wo e, fe cin a le hari ala emin a ya shikan.” Yanda de a jin sanyi wun gan nyandondo a. Shetu ma fe manin ebo enya na Kyatswa jin be zanzhi e le gwalagi baci o na, wunci fe dajin ya Kyatswa. Yeli u nyi, Kyatswa fe zheban lo Makwa.

Zunma eya nini o, Yanda be Shetu i fe fedun afiya be dozhi I toh egi nya ba Hadi. Foeni, Nyizagi ndoci fe gogan yegboro emin o, wunci le Shetu ye e wa gadan nbo o. Wunci a Shetu gan, ci u samin. Shetu au zhe gan, wunci gan ekwa tso, ki jin wo nyi o? Kpata ede wo a shishi kan ni. Egi man danna na wo ke gban be na.

Ekwa tso gan, “Bosoko! Yegi min, nuwan min e wa o ni.”

Shetu gan “wunci yi etun tetengi eba min bo.”

Wunfe lo nin fe da to nuwan be ya ekwa tso be egi u nyi. Wunfe la nuwan gun ekwa tso. Wungan beke toshi wo be Kano o na o?

Ekwa tso gan eh! Wunde fo gunni yi na a ni, woce ga la min be o. Dagan Bida bo min be o.

“Asha yegi yiyi o ni, Mintso yi Bidaci,” wunjin Shetu. “Eza Daracita min yi o. Min dan ezhi a bo de eya gunni a ni.”

Ekwa tso ci dajin ya Shetu ya nuwan na wun ya u fin na, Wun gbin Shetu gan eyigi u na, wun a gan ya u. Wuntso ci gan ya Shetu gan eyigi u yi Layi, nya egi ma yi Mamu. Kamin Layi wun kpekpe na, Shetu a gan u gan wunge gogan wunga jin wun la u sa, ala dozhi a samin. Layi gan “ wunga ba Tsoci min ga sa yi la dozhi I samin.”

Zunma foguba o, Layi gogan na wun a sa eba Shetu, atso ci baza be dozhi I hari kakun nini. Na Layi sajin a lo na, wunde gan wun e la Mamu a kpan ga egi ca egi nyi ti o. Mamu a woman edzo

be Hadi I, wun wagan wun lo, Hadi o tso wagan Mamu wun lo man a. Layi leye kede egiti Mamu a gangan na, wunci gikini degi nyi, egizhi ci fe dzodzo be dozhi I. Shetu ci a ganya Layi gan wun gikini wunla enyagici u gi kamin wun lo na. Ebo yigidi danbo, wunma a cika ekwa wo dan ninya yigidi bo a. Enyagici de ge na, Shetu fe la u be dan evo o ya u, eboci be zowa e ga wun jin o. Layi dajin ya Shetu saranyi ya enyagici nana ebo wun a man. Wunci ke dajin ya u be ya boye na wun lawu na. Shetu gan ejinda danbo a, ebo Nupenci Layi yi o, ahma Dan kinnupe bo a, ebo acinga wun gonyi a lagwasun dozhi wangi nyi kin na a dan na. Shetu be hadi I be a man be dozhi nyi, kamin ndondo ga wun e gangan Layi ya eba u Yanda o. Foeni, Yanda zhin emin be yigidi na, wun be tsun Layi dan nbo o. Shetu ci a gan ya Yanda gan zana wun e gangan eti u bo kandondo na ga dan na o. Yanda be Layi ci a dozhi samin, Yanda ci gadan kata nin. Zunma nya etswazhi o, Yanda ci yi Shetu gan wunde e za ndoci na wun e wa ba be u nyi na.

Shetu gan, “eza eti ki bo o? Ki jin wo nyi o? Kila woci a fe sanyi o?”

Yanda gan “min kpe kendo wo a la egan nana, anma woga fushe wo e fa be minyi.”

Shetu de wa enya na eba wun e wa gan wun a gan na wunde a, toh dasun a lo nyagban u.

Yanda gan, “min e wa ganya wo e gan min a jin yawo woro, etswa na e be na ga min a jin yawo o.” Shetu gan, “min yegan enya ndoci jin o, min a daye be wuncin nyi a ni, zandoci ga min fedun be Goggo nyi o. Tsoci a la yawo woro wo e lo emin afiya, wunma a yi yilandzuci yiri nya Goggo.

Yanda gan wo e wa kpe zana wunyi na a? Shetu gan zandondo nade wogan yi na, wunga kun min ma, wunci de gayi nya ba min nyi o.

Zunma na a pa yawo zo na, yawo de e zhin emin wun a zhe Layi. Shetu de da kpogun, Layi! Layi! Layi! Ki eye min e leye danna o? Shetu a egwa u la za eye wangi nyi, asha Layi gayi o. Min e leba ye wangi nyi.

Shetu a ye zhewu laye wunfe gan, “asha manawoci wo nyi o, kandondo na wo e be emin min na, asha eba min ga wo gan wo e wa o, toh kube ebo e. Wo e Yanda, Layi ga wo gan wo e la ba gan wun be u jin tsudo be min nyi o. Asha wo a kun bagi ga, zana min la gan eya na wunga wo be labe emin o. Toh wo gawaman. Layi kube edunfe e, oku wo e, Layi nyimin Yanda.” Shetu fe kpekpe u. Shetu tun kata na, wun a egwa la tso mampa, egan yeka danna. Gokati na gogan na ga wun be Layi gun dozhi dzuko bo o, anma Layi kpe min u gan wun a jin yawo a, wunci o tso be eba u nyi.

Zunma nya etswazhi o, Yanda be nyimi u zhi fe fedun afiya be dozhi i. Ahde zana wo misun a gan e sunwun na a. Foeni, Layi be woman, aci u lada guncita. Ezaboci gan Layi yi be ewan e. Ewan man fedun wangi nyi gbako bo a, ebo acinga o, wunga lotun kagbozhi ma. Gbani o tso, aga u kan ta ebo wunda u fa. Na gokati nini gogan na, ezaboci a Layi tumin daga guncita o.

Kamin wun kezhe lo emin na, ezaboci a cigbezhi ya u, wunma ke a gan ya u gan wunga lotun kagbozhi man ebo ewan u a be zheya man.

Layi zhin emin na, Shetu ga fe ba u jinre. Wunga fe jin enyagici o, fe fo to edezhi ya Layi hari wunci fe ke layedan Mamu ya u. Shetu a Mamu la ke egi na fe tinya dagan gbako u bo na. Shetu fe lugwa Hadi kun Mamu a. Hadi gan Mamu be eya nini be etswa guta e, anma tosun egi guba nazhi yebo dozhi.

Efo be a tun na Layi a magi na, aci au lada guncita ebo ezo nazhi ewan o de na, ah lugwa wun magi eba ezafoci na dan efo o na. Ah tun guncita na, ezafoci fe ba Layi jinre o kata bana wun a magi na. Layi de tun kata bana wun a Magi na, ezafoci fe gan wun leci ta ekpata o. Bana wun danbo e wo be nya ba u nyi na, ga wun wo na ezafoci ndoci e kpogun kpe nna ewandeci ndoci o. Ezafoci fe gangan kpe nna wunci gan, wunga kpe gan wun a tsabi, wun dada u lo vovonta ebo wun Haushe (ezafoci) a ko ebi zandondo a.

Layi ma danna fe wo nakan, egi yegan wun a tinya a, wuntso a bo hari wun e wagan wunga zuntso. Ezafoci fe bici kparanyi sayi eba ezaboci, fe gan ya u ezo na Layi de na. Ezaboci gan a da yi zana be be Layi I na, afe yi Shetu. Ezaboci gan min e wa gan a yi eba Layi Sanwogi o, wun be vanyi wun la egwa u dan ebo etun yi a lo ya nyimi wunyi o. Egya Layi a gun, wunma ke a bo, ebo acinga wun a magi wo be titacin u nyi a.

Shetu gan, “katso min ga yi eba yi sanwogi o, wun a lagwa danbo wo a, wunda ezhi. Wode sanin wola daka o be min la egwadan.”

Ezaboci fe la daka ya Shetu, wunfe dangwa. Ah fe la Layi lo kata bana a lotun ya u na.

Ezafoci de be wunfe gan, Nyakakun! Nyakakun! Nyakakun wo e, wun a man egi bagi. Ya u la zhin kata bana wun ahde fa na, wuntso egimayiwo a lele, anma wo lamitu min wo wo be o da o le egi ye.

Shetu a mitu ezafoci da kata bana Layi be egi u dan na, wunci a egi la, wuntso ci fe manin. Wunfe la sanwogi, fe zheya Yanda. Wungan, eba min, nyakakun wo e. Wo a de egi woro, Layi a fo, etun a lo ya wun o. Yi ah de egi bagi.

Zunma fogutsun o, Layi a kezhe da emin. Na wun gun gokati guba na wun mgi na ga a jin gugunyekan nya eyigi egi o. Ah egi Jiya ya egi.

Layi be a woman na, wun a zheban. Wunfe be man be Shetu I be a, wun lugwa toh Mamu o tso wun yeba Shetu be Hadi nyi a. Layi ga le Shetu ye e gogan, wunfe koni gan;

Min gayi sagi nbabo o,

Egi bologi min Jiya gayi Etsu nbabo o,

Wunga a gigun nda wunyi o.

Zandoci de a de nyandondo a,
Toh wun toh egi u,
Sayi de a la zhe wuzhi nya egimin.

Egi bagi man ree,
Zana de a na sayi de wunla egwa u tso mampa,
Wunci u fi u tigi.

Foeni, na Layi fe koni na, egan be a toku Shetu. Shetu fe zhe u gan, “ Be a egwa te min biye o, gan min ga de egi bagi ma, katso minde egi bagi nbabo a, minde emin zandoci o.”

Layi: sunsun keba ya min, wozhi nya egi min

Shetu: Layi, wotso a de min ree, wo kpe yina wo kpe esun a, wojin Soko na wo a gan min a de egi bagi nbabo a na

Layi: Min da u cinle a ni, wo a man egi bagi nbabo a. Ebo acinga o, man mini wo e tswa be min nyi.

Shetu: Na de wo jin Soko a na, wun ganma. Enya dede ndondo na woga jin na, kagan wun ba Soko a, wun a jin kpadenyi a.

Acinga de Layi fe sunwu, fe gan enya dedezhi ya Shetu o, Shetu ma gbin u gan a. Soko ga dan be wuzhi u, wuzhi wunci ga jin kpadenyi yizhe o. Na Soko dan be Shetu I na, wuntso be a ebazhi man. Egi bagizhi ah ma yi kpata o, Shetu fe dajin ya Soko ebo zunye u na wun tin ya u na. Layi ci fe la nyagban be Shetu i.

Foeni, Shetu gan wuntso ga nyi u jin ga be Layi, Wunde taye le Layi ye, wunfe ya eni nyi ko gan:

Ebo Soko a jin

Soko min Shetu egi Ndakpan e dajin ya wo e

Agan min a magi bagi a

Wunma a misun a te

Woci ya min egi bagi hari guba

Kano a gan a

Soko a zankpe

Zanazhi e na min vo na a fe lo kin lo

Be kagbo wo nyi

Min a fe lo fiti

Layi wogan na na, wunfe la tsun o. Nyagban u bo wunfe gan wo a leye ni, egi nazhi wo e be eti a bo aga cinbo. Ka toh nyizagi tso min a lu u gwa ya wo nyi a.

Foeni, Na Shetu jin enyagici zo na, wun a tinya gan wun a da shi enya dzuko o. Layi fe da kpe enyagici fe la cigbe etsu danbo. Wuntso fe tinya nbo vanyi, ebo wunga zhin wunde u be u leye gan egi Shetu zhi a tso wunci u manin kemina ba u na.

Shetu zhin emin na, egi nya Layi fe be tsun u gan madan e gun a, nna man a tinya. Na wunma de ewun be egi tsudo u zhi nyi a na, wunfe la enyagici na wun jin ya egi u zhi na fe la ya nya tsudo u. Yanda ci gan wu gonyi wun la woro u ta ena kamin egi nya ba u zhi a zhin na. Shetu ma fe kpekpe lo nanceta. Bana wundan e gun na na, ga wun wo na Yanda a kpogun a yi u na. Wunde tun бага, wun a leye na egi Layi zhi a gwasun gbako a zhi fe tun egya tinya misun a toh eye na. Aci sanin ci a egizhi lada guncita, a de tun guncita, ezaboci gan enya dan enyagici na egizhi gi na. Eka fyagi nyi, ezaboci fe be gan Jiya a tso, Hadi ma nakan u gan man acin a. Yanda fe zhe sanwogi fe Layi gan bandondo wunga danna wun sanin wun be guncita. Wunde e tun guncita wun a le Shetu ye e tigi, Layi fe manin nyagban u bo fe gan egi tsudo u zhi a tso a ni dan o na. Yanda gan Layi wun la u fedun bedzo kamin wun gan ya u enya na jin na, wunde e fedun, Yanda fe gan ya Layi gan wun la nyagban u wu ebo Jiya a zunma zhe ta. Layi gan ganmana wo e zun o, wunjin egi min wun gonyi wun tsu a, nya Shetu zhi yi o. Ke wu a zhezhe ci a gan egi min a tsu na o, mintso be gwa minyi ga zhe cigbe etsu fi enyagici na Shetu jin ya egi u zhi na o. Zandondo de e wo acin, afe gan asha Layi aniga wo yi o?

Yanda fe gan, “woga emin min ya yina ebo min a dan emin nini wo be eza yiri wo nyi a, kamin min zhin emin na, a Kara wo e ko.”

Layi fe tan eba u gwa gan wun fa be u nyi, nyagbanla gala wunci jin aci o, wun a ye u jin be a.”

Yanda gan, “ aciga o, wo a yi u jin be a ni ebo dagan gbani o, min a wo ya. Wo jin nyimi min be a.”

Tosun Layi fe tan u gwa gan wun fa anma wun jin wun o tso le ye a. Yanda fe gan ya Shetu gan a be a da emin, aci a Layi ya dan guncita o.

YAWO NYA NNAWO

“Cin emin le ge re ebo wo a ye nbabo na zhin aniga be a”, Yagitsu fe ganya Nnawo kamin wun gadan zantso na. Nnawo a eye zhe a emin cinle, wunde gadan zantso wunfe zhe gba fe gi. Yagitsu gan, “degi wo leye a ni o Wotso ga gan wun a lo yawo o, egi wunci sayi woga u ti hari eye wo ga zhe dzuru. Yagistu yi yegi ya nna nya Nnawo, wunma yebo Nnawo nyi kulo fita.

Zantso ca ezan nyi da na, egiti nya Nnawo a be, eya u Nnakpan ga fe ta u gan wunga tigi man o. Wun tigi ke gika gbanwo na, wunci be a lele. Wun a be sanle a, sayi na a tun emin ndako u na, nnagi u zhi hari toh yegi u zhi ci fe manin gan a cin Bida o afiya. Nnagi nna, nuguci nya nda u fe gan, “egi min kube ebo e, wo a jin afiya?” Nnawo felo kura fe sa u min bedzo kamin wun sa zana ke nazhi min na. “Kuralo wo e a ge a nin, nakin, yila dozhi i gba dza”, wunjin Nnagi nna. Kanga ga Nnawo nakin o, wun be Nnagi nna e ci e dozhi gbadza. Nnawo be Nnakpan e ci a etishi katamba, ah de e wa gadan Katamba, kanga ga a le nnako nya Nnawo ye u. Wotso gan wun a shi ninbo wun gbaugi a, ebo kpata zanazhi dan ninbo be u nyi na da den gan a da ma Nnawo nin, ndoci zhi ma da karazhi nyi ko. Nnawo be Nnako u nyi de le dozhi ye, Nnako u fe ya egi nyi ti, kamin ndondo na Nnako u ga le u ye na, egi wun e ti o. Wunga le Nnawo ye, wun e pa eba baci u na a la Nnawo gi min na, ebaci nya Nnako u a tsu a ni. Efo yawo nya ba u ahbe toh nya eba baci u nyi, ga eba kezhe lo eba Soko o. Efo na gonyi a zhe efo ninma ya Nnako nya Nnawo na be a zhe efo nyagbannyi.

Nnako u gan, “Yegi min, ega ba Soko ahde enya na a jin na, wo a da kata tako wo e, wo a magizhi nayi zaguru dozhi wo na. Egi nazhi a kede toh kpikpe gan wo e na, ci a ke yi egi bologizhi, nazhi a ke layedan won wangi nyi be woga kuku na.” Nnawo gan “gboroci”.

Fonnici ga Nnawo cin Bida bo o, yawo u mayi fotswanyici. Ndakobo ga Nnawo a jin yawo be nyi o, atso ga le dozhi ye aci gan e wa dozhi o. Ndakobo wunkpa, wunshi nakan, za zhiko wunyi o, wunm e kan nungbayi. Nnawo ma wun a cin a, za waragi wunyi o, wunma dzo saranyi ebo ndako – ndako u zhi yi goyizhi. Kpikpeba nya wurumi nini ga Ndakobo be Nnawo e felo o, бага bo a le dozhi ye o.

Kamina Nnawo fe li ewo dagan kpati o na ga nna u gadan kata o, Nna u ci gan, “ Nnawo ki wo yi jinre woci la fan ewo a nyi o? Eka a tsoba ni na a jin efo Nupe na, ezazhi ma a tsoba a sajin a ni, na atso a da gunyekan бага o na. Min e wagan ezazhi a ka wo a re, wotso kpegan min e wa gan min fe gbaka a, aci ga mintso la wo e na man o, wotso ma e gbaka a. Ka dzudzu gan wo e a ca u kamin shani yawo wo man”. Nna min, min a gbaka a, min e dada sajin wode gayi egan ewo fan o na. Nna u gan, min kpe acin, anma shani yawo wo e ya u, a mini wo e cinle ge kamin wo tinya na. Nnakpan u tso dan a bo o, enya na wo jin ge a na, wun ga u yejin ya wo e”. Nna u ma fe kpekpe u.

Ede nya Nnadzwa ga Nnawo fan o, wunci a kpasa nini ta ekpa o, ci ke a nini dzu eshin o. Wunci a yensunsun be enya tukpa e dan, ahbe toh gbadu be enya gwa e. Kamin de ezazhi a gunyekan bana a jin edzo na, wun a sajin a ni. Na efin gunni gogan degi ga a ca o, eganganci nya gugunyekan gan zandondo wun la u fe sanyi, zandondo ma a gangan wun a ku enyandondo be sanwogi u nyi ma ebo a gabe kan ezazhi ye ma ahbe zana ayi gan wun ku edzo be kubagi I ma. Kubagi tso gbaugi ga ku edzo nya shani o ebo wunde ba u tinya wangi nyi.

Yawo a fedun ta esa o, nyatsugi yawo zhi ci fedun shi kinbo tsoba u, ede eko kpapa ga a fan u. Nnazi fan ede zogun, kpata zandondo a Sha. Ah yi Nnawo gan wun be u nyanya wun gbaugi na, wun yegan wun a nya a ebo wunfe sun zunye zamin eba u zhi na be kanga na. Anma na a gan wun be u nya be eya u zhi I na, wuntso ci nyanya kendi etsugi u ba u na, daga na eya u zhi au dan tacin o na. Ah jin wunci zo na, sayi be yegi u zhi, nna u zhi wunci be toh zamin eba u zhi. Na efin gutswanyi be gafin i kun na ga a sajin o.

Nnawo wun soko zo nya yeshi na, wuntso a bo, wunci a leci ta ekpata o fe gangan be eya u zhi. Nnagi nna fe be kata yawo gan aga jin a la kpako a tso kamin a lele na ebo yigbecizhi yebo emin nyi kamin shani, na man kata yawo ga danna o na, wun a fya u ye gan na wun a yi enya baga o na.

Kamin efin nini nya sadu ga Nnagi nna sanle ci le kpako kata ye kpikpeci o, wunci da kpogun gan yigbeci, zandondo na dan kata o na fe sanle. Sanwogi u na dan tako tuti o na, yigbeci a yila, egwa ga wun a la lo koro o, toh yensunsun danbo a, au yila man. Nna nya Nnawo ma, ewo na ezazhi la ya u na a jin efo Nupe na, wun a u dan gura tetengi anma enya Soko a kpa na, ele u la kamin u de u so dan bandoci o na. Yigbeci a ewo ku ma, atatoh Sanwogi, egigwagi, yensunsun toh ewo nya zana ke nazhi I. Kpata na nyagbannyi lo ezazhi na, yawo toh nyatsugi yawo u zhi fe lele, a kpe enya na jin na. Nnagi nna ci da kata yawo fe wu kpako, ahde kpe yeko na wunfe gbin a gan koh yigbeci ga gadan kata ah na, ahma a'a. Wunfe ganya gan a da wa ba a leci.

Eba de e tin na, zandondo a lazhin gun a ni. Ndaba egi nya Nnagi nna fe be be gura nya nna nya Nnawo e, wunfe la gun u ebo nin ya gura wunci o ezasangi Nna nya Nnawo danbo, kendo wun kpe gan wunga wun u na dan o na. Wunga nna wun e lo zunmata eba eya u ndoci na ga wun taye le gura ye ci kinbo bo o, wunma mayi kpikpeci, ezasangi ma fe shiye gura na wun cin u le me na wunci a zhe nya eza yekpeci. Nna nya Nnawo ci dajin ya u, wunci gan yigbeci na lo emin na Tsoci a lugwa a la wun a wan wunga da yi nya yegboro na. Zandondo fe zhe gan gan gboroci.

Nnawo fu nuwan na, wuntso ci a sha, na wun e ya bekangi dan ede u bo na ga a gan u gan Man be a ni na o. Wunfe ku ede tikpe vanyi fe tinya.

Man fe ca gugunyekan be eyi Soko e, be biba lo ba Soko e. Man gan kamin wun ca na wun e wagan Nnawo wun gba enya mini daka lilici o yi u. Aci a gbogunbgogun ya u, Nnawo fe ca enya nyi gba be eyi Soko e, wunci be gba Surah nya Nyizagi (suratul Nisa'i). Wunma gba ge, kpata

enya na wun gba na ezazhi fe wu u, gbere u kun a. Man gan gawaman, wa u gba ge, tsoci be egwasheloye ya wo e kandondo. Man sajin zo be kpikpe na wun a wu zazhi eba gugunyekan o na, wungan kamin wun lo na, wunde epagi ya Nnawo.

Man gan, “ Nnawo, woga de nyagbanwu, woci ke lamitu egan eba wo e, wo a de ezo ndondo edunfe yawo wo e bo a. Nyamanci eba wozhi, nyamanci wozhi a yi o. Nuguci nya eba wozhi, atso yi nuguci wo e. Gwazunma eba wozhi, ga sunwu be a nyi ma, a gwasun ah wangi nyi. Eba wo ga gan ga tinya ma, toh Nnawo ma mini wo e tswa ga tinya man, kacina wun a ge ya wo nyi a. Ga ku enya na woga gan be eba wo nyi koman wun gan be wo nyi na lo den ma. A misun woe wa dan. Tsoci jin kpadenyi ya wo e, emin na wo e lo da na, wo la o fe nyagbanfa ya eba wo e. Gboroci.”

Eka fyagi nyi, ezazhi fe cin daga ezhiti o, emin a she gan panya. Eya Nnawo nazhi wunjin patampa, ntacin, toh legenlege na a cin. Kpata de emin a she. Zanzhi le dozhi ye a kpaye yezhi o na a dozhi leye, atso ci a mini a ku da kaba ebo a woman ezaba be dozhi i.

Yeshi be tun na, zandondo a kpako kata tsu wangi nyi ebo yigbeci o. Nnawo be eya u zhi fe dzogan be dozhi hari efin guwo be guba e nya yeshi kamin a lele na.

Kamin a kpe na, eka yawo rufa dan a tun a ni. Afe gan eya yawo a wa yawo tinya, yawo de e tinya, wunfe fedun ta esa o. Zana a dan u rufa na fe la nuwan kpe u eti, yawo fe ca egi nyi ti. Zanzhi zhi baga o na ci ya eni nyi ko *Lahilah illallah*. Aci gan enya yawo wun be u la dukun egun, Nnakpan ga la dukun o. Wun sajin zona, agan Nnawo wun da u la ede na wun fan na zhe ya nna na dan u rufa na.

Eba be tin na, epun tso zhi danna fe nin epun managi, aci fe koni a. Na a tun eni nya *za e wun gi o? Zanzhi ga wun gi na a ya gwa*. Zanzhi fe dzu egwa ah zhi lo efin, kpata aci a yawo man goba.

Nnawo de be wo na e kpa wulele gan wun a zhe nyimi nya Ndakobo a ni na. Wun a dzun nyatsugi o a zhe nyimi a za a ni. Eka tun na a go yawo na, wunci da eba nnako o kparamuti zhi, Nnako u gan, “yegi min, min fa nyagban na Soko la min tun yina minci le efo ninma nana ye na, Tsoci a yawo u ge, wunya wo e egi nazhi a fe fa wo e nyagban kando na. Egwasun eba wo e wangi yi.

Wun tun eba nda u na, wungan “nna mintso gbangi, wo a zhi nyimin Ndakobo yina, kendo wo e jin ci e nyi min nyagban ya a na, jin acin be eba wo nyi, ga nyi nyagban u ya man. Nyamanci nya eba wozhi a la gan ah yi nyamanci wo e, la ciwan ya saranyi. Tsoci a ya wo e edunfe afiya yawo wo bo.

Ahde tun eba nna u, nna u fe zhegba fi gi ebo yesa wanciko na Nnawo a la u dan na, Nnawo o tso na few tigi shibo na, wun tun eba nna u na, giye a be. Nna be egi l de a dozhi gbadza fe tigi,

egan ye gan a. Yagitsu be din Nnawo eba nna u bo, Nnawo ma fe din gban fe gbogun Nna min! Nna min! Yagistu lugwa min lo eba nna min. Yagistu fe matsan gan, “ kasa! Wo kpegan wo jin nya nna dagan yina bo be a nyi a , wun a zhe nya Ndakobo.”

Afe la yawo sayi zantso nya zanazhi be u nyi gozhi lo emin eba na. Zantso de e tin nbaga, nyatsugi yawozhi fe cin zantso a bo, a lugwa yawo wun tinya a. Ah gan yawo a tinya a, sayi eya bayawo zhi gala ewo ya kamin yawo wun tinya na. Atso gbomin be eya bayawo zhi i bedzo kamin a be a la enya ya na. Nyatsugi yawozhi ci kpe zantso gancin, yawo ci tinya. Yawo ci da sa zamin ebazhi min, afe wa yawo dzun.

Yeli u nyi, afe la lazhi gun be ya yawo. Nyatsugi yawo zhi be nna yawo zhi gun lazhi zo na, afe ku kara gan a da min. Nnawo gan kasa! Ye a da yega min ya min gbangi dan nbabo o. Nnawo ci ca egi nyi ti. Yagitsu gan, “ ga tigi ma, da efo fyagi gbani wo a fe matsan. Yawo man, wo a gi enya na ga man fi mini wo e na, wun jin enya na nna wo e ga gan wo jin na. Sayi min ga be ebazhi nyi gban zhi.

EGAN WORO – APPENDIX

ENYA NA SOKO GA KA NA – WHAT GOOD HAS DESTINED

Ekpasoci kinden - Ambassador

Ekpasoci tacin - Commissioner

Ekpasociko - Minister

Kpamangi - last born

Kpeyizhe - biology

Ntacinko - Senior secondary School

Wun kin - NYSC

ECINGI YACI – THE STORY TELLER

Egi-nyacin - bastard

Ekpa - arrow

Erwagi - cripple

Fotswanyici - friday

Fyawuya - suffer

Gbali eshi - twenty naira

Gbali gba – two thousand naira

Gbali gbauba be kpautsun I – five thousand naira

Gbali gbautota be kpautsun I – seventeen thousand naira

Gbali shini - forty naira

Gbali kpautsuntsun - one million naira

Gbali gbagbadi - one billion naira

Kakun - hour

Langba - lazy person

Manawoci - betrayal

Ndazhitsu - village head

Nyagbanshekpe - frustration

Patampa - primary school

EZA E KPETSO SOKO NIKIN NYI A – NOBODY RELIES ON GOD AND FALLS

Egbagutagi - tricycle

Guncita - hospital

Sanwogi - phone

Tsukunlacinzhi – policemen

EGIGWAGI HADI – HADI’S BRACELET

Bekangi - perfume

Epagi - Advice

Dokunta ewo - bank

Gbali gba kpako be arata e - five hundred thousand naira

Gbali gba shitota - three hundred and twenty thousand naira

Gbali gba shitswany - two hundred and forty thousand naira

Gbali gba lwaswa - one hundred and eighty thousand naira

Gbali gba shi - forty thousand naira

Gbali gba be kpautsun i - three thousand naira

Gbali gba arata - hundred thousand naira

Gbali gba kpako be shitsun i - six hundred thousand naira

Gbali gba shitsun - two hundred thousand naira

Tunci - Messenger

SOWUNKO NA MIN A BATAN A NA – THE EID KABIR I WILL NEVER FORGET

Akpara - gun

Gika gwegi - fifteen minutes

Kankerezhi - Soldiers

Yawogi - newly wedded bride

EKUNGI – ORPHAN

Emimawo - paradise

Emiletsogun - neighbor

Ezaboci nya ekogi - cardiologist

Nyagbanwu - patience

Zhe zunmata – died

KPATAKI NYA NNA – THE IMPORTANCE OF A MOTHER

Emigbaci

Gaba - lion

Katazhiko - prison

Katazhiko leci - prisoner

Mazhin – accountant

Zakan zalugi - roamer

NDAMAN BE NYIMIN U NYI – NDAMAN AND HIS WIFE

Danguruko – plenty

Ezasangi – picture

Zantsopaci – driver

ENYA NAZHI E JIN GUNCITA O NA – THINGS THAT HAPPEN IN THE HOSPITAL

Ezafoci – nurse

Gberetso – diagnosed

Nuwan yavun – sperm

Tsogbere – diagnosis

WO BICI GBEJI DA GUN EWANKO – FROM FRYING PAN TO FIRE

Bayele - mirror

Daka lilici - Qur'an

Liriku – qualities

WO KPE YINA, WO KPE ESUN A – YOU KNOW TODAY, YOU DON'T KNOW TOMORROW

Cigbe etsu – rat poison

Dangwa – sign

Egimayiwo – breastfeeding mother

Egwadan – signature

Gbomin - argue

Gwalagi – section

Mampa – cheeks

Nanceta - kitchen

Nyakakun – congratulations

Sagi - queen

Tsudo – rival

Wuzhi – slave

Yilandzuci – mad person

YAWO NYA NNAWO - NNAWO'S WEDDING

Dukun egun – clay pot

Fonnici – Wednesday

Fotswanyici – Friday

Gbogunbogun - microphone

Katamba – entrance to a house in Nupeland

Kubagi – camera